

תהו מחלקי בדרך טי.
 זכר כפי כל שיהא בשמאי
 זכר נזיר. ויפגמו נזיר
 ט"ו ה"ל ב. ובה"א אינו
 נזיר. מ"ו ט"ו ה"ת. ון הרתיע
 לאדוריו. ט"ו מ"ו ט"ו.
 ור"ש אומר ט"ו. מ"ו יפגמו
 נזיר ט"ו ה"ל. רש"א מ"ו ט"ו
 רש"א מ"ו ט"ו ה"ל. (נ"ט)
 ה"ט. ון ראה את חברי כ"ג.
 נ"ז ט"ו יפגמו נזיר ט"ו ט"ו
 ט"ו ט"ו. מ"ו ט"ו ה"ט.

שנויי נוסחאות

שבוהמ"ק הרב. נ"ז
 זכ"ק ונמס"ר. עתיד
 לירב. הייתם נזירים.
 ג"ל נזירים. כ"ק
 ונמס"ר נזירים הייתם.
 ל"א. כ"ק ונמס"ר לאו.
 והתירן. כ"ק והתיר
 להן הדבר. כ"ק דבר.
 אמרו. (ל). כ"ק
 ונמס"ר יתא. כ"ק.
 ג"ל שדר. ומשחרב.
 ג"ל ונמס"ק משחרב.
 ה שוה פלוני. כ"ק
 שוה אש פלוני וכו'.
 כ"ק (וטו. פלוני נזיר).
 (ואחד אמר). ג"ל
 שוה אש פלוני וכו'.
 כ"ק. כ"ק ואחד.
 כ"ק יתא. שאין זה
 (פלוני). ג"ל זכ"ק
 ונמס"ר שאינו הוא
 ויתא. כ"ק שאינו הוא
 נזיר. ובה"א אינו נזיר.
 כ"ק ונמס"ר. אין נזיר.
 ור"ש רמון. ג"ל ר"ע
 לאחוריו. כ"ק
 ואחוריו ושוה אינו היה.
 ג"ל זכ"ק ונמס"ר
 שאין זה היה. (הריני
 נזיר שא' מבם נזיר) יתא
 כ"ק. (הריני נזיר)
 שאין. ג"ל זכ"ק
 ונמס"ר יתא. וכן יתא
 כ"ק. (שבוהמ"ק נזירין).
 ג"ל זכ"ק ונמס"ר
 ששניכם נזירים שכולכם
 נזירין ויש לה ספק כ"ק
 כ"ק. ונמס"ר ז' ששניכם
 נזירין ויתא.

תוספת החדשים

ד במשנה ומשחרב
 כ"ק אינו מ"ו ט"ו שחרב
 כ"ק וס' לא ידעו ונזרו
 אינו נזיר והטעות היא
 בטעות שאלמלי ידעו שזכר
 שזכר לא היו נזרים ולא
 חל משקרא נזר זה:

תוספת רעק"א

דבעל מינו נזיר. באמת
 סבורא כהניא לעיל
 דה ב"א ב' דאמ"ו אי
 בעל מיעקר עקר מ"מ
 החמאת המית. אבל
 לשון ההומ"ס כן הוא
 וי"ל דבעל מינו נזיר
 ו"ו דמיעקר עקר מ"מ
 הוא אוקמא לעיל כ"א
 הקפר (ע"ש) לעיל בפרק
 הקורם משנה ר' אבל
 לרבנן נפקי לחולין אבל
 וחבל תרוח א'. וכוונתם
 לעיל לא אמרי' דהמאת

תבות אלא אי משום דמינו נזיר
 רבע אחד וכו' לא חל הנזר אפי' שעה א'
 כדפרישית עכ"ל והיינו דהבא לא מיירי כלל
 בהתרח חכם אלא דהחכם מודיע לו דמיעקרא
 לא חי' לשון נזירות דמח"ס פודו
 ב"ש"הא רחצא ותרעה בעדי אף דס"ל לב' ש'
 דאין שאלה בנזירות לעיל ברפ"ב
 דמסכתין (ובזה נדחו דברי ה"תוס'
 ה"שנים כאן): ו' במשנה (אות לה)
 הרתיעו לאחוריו כ"ו
 ח"ב

כשהיה קיים בשעת הגזירות. ועיין במשנה ב' ג' פרק ט' דנדרים
 ומ"ט טס: ו' היו מהלכים. פי' ששה שהיו מהלכים כו'. כמ"ט
 הר"ב במשנה ז': שאין אחד מהם נזיר. משמע שאין אחד מהם
 נזיר וחזירו מיהא היו נזיר. ולא שאין [בשנים] הראשונים שום
 נזיר דל"כ לר"ט ליהו נזיר שהרי
 שניהם אינם נזרים לדידה ושפיר
 הוה חשוב להפלה ומהאי טעמא נחא
 אמאי לא חזי טו. שאין שניהם נזירים.
 שאין כולם נזירים. דאי אמר הכי
 הוה ודאי נזיר לר"ט. שהאמת הוא
 שאין שניהם נזירים ולא כולם נזירים.
 טוס': ובית הלל אומרים אינו נזיר
 אלא מי שלא נתקיימו דבריו. גמ'. מי
 שלא נתקיימו דבריו אמאי היו נזיר
 אמר רב יהודה אימא מי שנתקיימו
 דבריו חזי אמר כגון דאמר ח"ל לאו
 פלוני הוא אהו נזיר. ומאי לא נתקיימו
 דבריו. לא נתקיימו דבריו הראשונים
 אלא דבריו האחרונים. ופירש"ה דה"ק
 ב"ה לא מבעיא כי נתקיימו דבריו
 הראשונים דהו נזיר אלא אפי' לא
 נתקיימו דבריו הראשונים הכי זה נזיר
 משום דבריו האחרונים. ע"כ. והתוס'
 פירשו דמיידי שחזר בו דאך כדי דבור
 ולאב אורחיה קמ"ל דאך כדי דבור
 כדבור דמי ודבריו האחרונים עקרים
 ע"כ. והרמב"ם כתב וז"ל מי שלא
 נתקיים מדבריו דבר שזילו מן
 הגזירות הוא המחויבו בנזירות לפיכך
 אם אמר הריני נזיר שזה פלוני אם
 נתקיימו דבריו והרי הוא פלוני חל

להם נחום המדי אלו הייתם יודעים שבית
 המקדש הרב. הייתם נוזרים. אמרו לו. לא.
 והתירן נחום המדי. וכשבא הדבר אצל
 חכמים. אמרו לו. כל שנזר עד שלא הרב
 בית המקדש. (נזירי). ומשחרב בית
 המקדש. אינו נזירי: ה' היו מהלכין בדרך טו.
 ואחד בא כנגדן. אמר אחד מהן הריני נזיר
 שזה פלוני. ואחד אמר הריני נזיר שאין
 זה פלוני. הריני נזיר שאחד מבם נזיר.
 שאין אחד מבם נזירי. ששניכם נזירים.
 שכולכם נזירים. בית שמאי אומרים כולן
 נזירים. ובית הלל אומרים אינו נזיר.
 אלא מי שלא נתקיימו דבריו. ורבי
 מרפון אומר אין אחד מהם נזירי: ו' הרתיע
 לאחוריו אינו נזירי. רבי שמעון אומר
 יאמר אם היה כדברי הריני נזיר חובה. ואם
 לא הריני נזיר נדבה: ו' ראה את
 הבניא. ואמר הריני נזיר שזה היה. הריני
 נזיר שזה אינו היה. הריני נזיר שזה בהמה.
 הריני נזיר שאין זה בהמה. הריני נזיר שזה היה ובהמה. הריני נזיר שאין זה
 לא היה ולא בהמה. הריני נזיר שאחד מבם נזיר. הריני נזיר שאין אחד
 מבם נזירי. הריני נזיר שכולכם נזירי. הרי כולם נזירי: ו' רבי כולם נזירי: ו' רבי כולם נזירי: ו' רבי כולם נזירי:

עליו הגזירות ואם אמר הריני נזיר שאין זה פלוני נזירי ונמלא [שלא היה] אהו פלוני
 שלא נתקיימו דבריו הוא מה שאמרנו עכ"ל. ונתקיימו דבריו. אע"פ
 שבגמרא לא פירשו כן. והואיל לענין דינא לא נפקא מינה ולא מידי. הרשות נתונה
 לפרש. שאין לנו רוחה הפרש בין פירוש המשנה לפירוש
 המקרא שהרשות נתונה לפרש במקראות כאשר עינינו הרואות חזרי הפירושים
 במימות הגמ'. אלא שדרך שלא יכריע ויפרש שום
 דין שיהא סותר לעת בעלי הגמ': ו' אינו נזיר. פירש הר"ב דלא מחית אינש
 נפשיה לספיא כו' ורבי יהודה הוא דפירש הר"ב
 במשנה ח' פ"ב. ופי' התוס' דפונגתיהו דמתאי אליבא דב"ה היא. [ועיין מ"ט
 במשנה דלקמן]: ו' הרי כולם נזירי. פי' הר"ב וז"ל

יכין תפארת ישראל יכין

קודם שחרב המקדש. ואי"ל דמלת גולה ר"ל ח"ל, דל"כ הרי
 דין סבורין הכל [לעיל פיג מ"ו] וא"כ לנחום דס"ל מתירין
 בטולד ל"ל למתלי החרבן בחורבן הו"ל אילו ידעתם שהסבור
 הכל. ונס דחוק אומר שזאת לא מנו עדיין אלא עלו למנות בל"ו
 ימי נזירות. דפסחות המשנה משמע שעלו להקריב קרבנותיהן.
 אלא ל"ל דנחמת מתוכבי א"י היו, ואפי' קרי לכו גולה, משום
 שכשעלו כבר חרב המקדש, ואז כל ישראל היו נטין ונדון כה וכה
 כאילים לא מלאו מרעה: (יש) דחורבן ביהמ"ק נמי גולד ללא שכיח
 הוא: (כ) ששה ב"ה: (בא) ר"ל אש פלוני הוא הריני נזיר: (בב) אם
 אינו פלוני הריני נזיר: (בג) ר"ל שאחד מהם אינו נזיר. משא"כ
 באמר שאין בשניהם נזיר, נס ר"ט מודה שזה עכ"פ נזיר: (כד) אפילו
 אותן שלא נתקיימו דבריהן. ולטעמיהו אולי, דנזיר בטעות הוא
 נזיר: (כה) ב"ה מנייה. חזי מי שנתקיימו דבריו. ורמז"ס ה"ת
 לשון המשנה דר"ל שלא נתקיים דברי התלולותו שינלל מלהיות נזיר

עוד כתבנו ואפילו לר"א הקפר נראה דלא דמי דחתם הנזר חל
 רבע אחד וכו' לא חל הנזר אפי' שעה א' כדפרישית עכ"ל והיינו דהבא לא מיירי כלל
 בהתרח חכם אלא דהחכם מודיע לו דמיעקרא לא חי' לשון נזירות דמח"ס פודו
 ב"ש"הא רחצא ותרעה בעדי אף דס"ל לב' ש' דאין שאלה בנזירות לעיל ברפ"ב
 דמסכתין (ובזה נדחו דברי ה"תוס' ה"שנים כאן): ו' במשנה (אות לה)
 הרתיעו לאחוריו כ"ו
 ח"ב

ואין פוחזין בטולד והלכה כחכמים: ה' הריני נזיר שזה איש
 פלוני. אם זה הו"ל נגדו הוא איש פלוני הריני נזיר והכני
 אומר אם אין זה איש פלוני הריני נזיר: כולם נזירי. ואפילו
 אחסם שלא נתקיימו דבריהם לדי הכי דהקדש בטעות או הקדש.
 הכי נמי נזירות בטעות היא נזירות:
 ר"ט אומר אין אחד מהם נזיר.
 דסבר ר"ט אין נזירות אלא להפלה
 כלומר שיהא צרור וידוע לו בשעת
 נדרו שיהא נזיר וכל הכי לא היה ידוע
 לו בשעת נדרו שיהיה כדבריו. ואין
 הלכה כר"ט: ו' הרתיע לאחוריו זה
 שבה כנגדן חזר לאחוריו ולא נודע מי
 הוא: אינו נזיר. אין אחד מהם נזיר
 דלא מחית אינש נפשיה לספיא ודעתו
 היה שבטעם הנדר שאם לא בא הדבר
 לידי צרור שלא יהיה כדבריו כלום: ר'
 שמעון אומר כו'. רבי שמעון לטעמיה
 דאמר ספק נזירות להחמיר ומה הקנתן
 שהרי ח' אפשר להביא קרבן מספק
 אלא לריכס להטות כל אחד ולומר
 אם אינו כדבריו שיהא נזיר נדבה
 ואין הלכה כרבי שמעון: ו' ראה את
 הכוי. ששה בני אדם שראו את הכוי
 ואמר אחד מהן הריני נזיר אם זה היה
 ואמר הכוי הריני נזיר אם אינו היה
 ואמר השלישי הריני נזיר אם הוא

הריני נזיר שאין זה בהמה. הריני נזיר שזה היה ובהמה. הריני נזיר שאין זה
 לא היה ולא בהמה. הריני נזיר שאחד מבם נזיר. הריני נזיר שאין אחד
 מבם נזירי. הריני נזיר שכולכם נזירי. הרי כולם נזירי: ו' רבי כולם נזירי: ו' רבי כולם נזירי: ו' רבי כולם נזירי:

עליו הגזירות ואם אמר הריני נזיר שאין זה פלוני נזירי ונמלא [שלא היה] אהו פלוני
 שלא נתקיימו דבריו הוא מה שאמרנו עכ"ל. ונתקיימו דבריו. אע"פ
 שבגמרא לא פירשו כן. והואיל לענין דינא לא נפקא מינה ולא מידי. הרשות נתונה
 לפרש. שאין לנו רוחה הפרש בין פירוש המשנה לפירוש
 המקרא שהרשות נתונה לפרש במקראות כאשר עינינו הרואות חזרי הפירושים
 במימות הגמ'. אלא שדרך שלא יכריע ויפרש שום
 דין שיהא סותר לעת בעלי הגמ': ו' אינו נזיר. פירש הר"ב דלא מחית אינש
 נפשיה לספיא כו' ורבי יהודה הוא דפירש הר"ב
 במשנה ח' פ"ב. ופי' התוס' דפונגתיהו דמתאי אליבא דב"ה היא. [ועיין מ"ט
 במשנה דלקמן]: ו' הרי כולם נזירי. פי' הר"ב וז"ל

יכין תפארת ישראל יכין

קודם שחרב המקדש. ואי"ל דמלת גולה ר"ל ח"ל, דל"כ הרי
 דין סבורין הכל [לעיל פיג מ"ו] וא"כ לנחום דס"ל מתירין
 בטולד ל"ל למתלי החרבן בחורבן הו"ל אילו ידעתם שהסבור
 הכל. ונס דחוק אומר שזאת לא מנו עדיין אלא עלו למנות בל"ו
 ימי נזירות. דפסחות המשנה משמע שעלו להקריב קרבנותיהן.
 אלא ל"ל דנחמת מתוכבי א"י היו, ואפי' קרי לכו גולה, משום
 שכשעלו כבר חרב המקדש, ואז כל ישראל היו נטין ונדון כה וכה
 כאילים לא מלאו מרעה: (יש) דחורבן ביהמ"ק נמי גולד ללא שכיח
 הוא: (כ) ששה ב"ה: (בא) ר"ל אש פלוני הוא הריני נזיר: (בב) אם
 אינו פלוני הריני נזיר: (בג) ר"ל שאחד מהם אינו נזיר. משא"כ
 באמר שאין בשניהם נזיר, נס ר"ט מודה שזה עכ"פ נזיר: (כד) אפילו
 אותן שלא נתקיימו דבריהן. ולטעמיהו אולי, דנזיר בטעות הוא
 נזיר: (כה) ב"ה מנייה. חזי מי שנתקיימו דבריו. ורמז"ס ה"ת
 לשון המשנה דר"ל שלא נתקיים דברי התלולותו שינלל מלהיות נזיר

עוד כתבנו ואפילו לר"א הקפר נראה דלא דמי דחתם הנזר חל
 רבע אחד וכו' לא חל הנזר אפי' שעה א' כדפרישית עכ"ל והיינו דהבא לא מיירי כלל
 בהתרח חכם אלא דהחכם מודיע לו דמיעקרא לא חי' לשון נזירות דמח"ס פודו
 ב"ש"הא רחצא ותרעה בעדי אף דס"ל לב' ש' דאין שאלה בנזירות לעיל ברפ"ב
 דמסכתין (ובזה נדחו דברי ה"תוס' ה"שנים כאן): ו' במשנה (אות לה)
 הרתיעו לאחוריו כ"ו
 ח"ב

בהמה ואמר הרביעי הריני נזיר אם אינו בהמה ואמר החמישי הריני נזיר אם הוא חיה ובהמה ואמר הששי הריני נזיר אם אינו לא חיה ולא בהמה ואלו ג' אחריו מעלמא ואמר חד מנייהו לאילו הששה הריני נזיר אם אחד מהם נזיר. ואמר השני הריני נזיר. אם אין אחד מהם נזיר. ואמר השלישי הריני נזיר אם כולכם נזירים. וכן נזירים הששה הראשונים והשלישה האחרונים. לב"ש הו נזירים ודלי. דנזירות בטעות הוי נזירות. ובין אותם שנתקיימו דבריו ובין אותם שלא נתקיימו דבריו הוי נזיר. ולבית הלל הוי נזירות ספק מפני שהכוי ספק בהמה ספק חיה ספק צריה בפני עלמה:

ולב"ה הוי נזירות ספק וכו' ספק צריה בפני עלמה. לכאורה משמע שלש ספיקות בדבר. וליתא שך אמרו צריה בפני עלמה ולא הכריעו בו חכמים אם חיה. אם בהמה. כמ"ש הר"ב במשנה ח' פ"ב דנזירים אבל לשון החוס' (יש דף ל"ג) שאין זה לא חיה. ולא בהמה. דמשמע צריה ולא יכול להרביעה לא עם חיה ולא עם בהמה ע"כ. *וברפ"ה דכריתות אדיתא התם לאחוי דמו של כוי ופרטינן אילטריך קרא למוסר ספיקא ומשני אלא קסבר כוי צריה בפני עלמה הוא. פירשו החוס' דר"ל שאינו לא חיה ולא בהמה. דלי הוא או בהמה. או חיה. לא אילטריך לרבווי דמו ללא כההיא דלמרי צריה בפני עלמו ולא הכריעו חכמים אי מין בהמה אי מין חיה.

הבי פליגי מ"ב מ"א דמסכתין: [אית לר' תי"ט ר"ה הרי כולם נזירים. שכבר אמר אמת במקצת. לכאורה המורה דא"כ הווא דאמר הריני נזיר שאין א' מכם נזיר אסאי הוי נזיר הא לא נתקיימו דבריו דהא באמת כולם נזירים ודאי וזין א' מהם שאינו נזיר שכל א' אמר אמת במקצת וע"כ. אה"כ ראיתי שעמד בזה הלחם משנה והביא דברי הרמב"ם בפירוש ומשנה דהך דאמר הריני נזיר שאין א' מכם וכו' הוא ענין בפ"ט ולא קאי אשל מעלה עיי"ש:

לקוטיים
ה' ח"ט ר"ה הרי וכו' לכאורה משמע וכו' ויל דכח נסיו לה הכ"כ אליבא דגמ' דכריתות דמימי לה הכ"כ לקויה דכריתות הוא כפי עומה וממני דיקא הכי כריני נזיר שאינו לא חיה ולא בהמה פי' אלא צריה בפני עלמה. (קול הכמ"ט: בא"ר דאין ספיקו וכו' ונכחי יחא דהא תנין לעיל פ"ב מ"ח הא דכ"כ אם היה נז קיימא כריני נזיר חובה וכו' אבל שאני התם דבטעה סגרי הוי ספק ביהו יכול להצטרף מוט"כ הכא דלעיל לא יוכל להצטרף ואפי"ה ממת איני נפשיה אספיקא (כ"ס): בא"ר וכו' זה אינו וכו' המו"ק י"ט לו ככרת מהב"מ דמתני' דהרמ"ש מדרשן לאוקומה אליבא דר"י ולי ב"ה ס"ל דכפך הקדש אינו הקדש לאוקומה אליבא דב"ה ומ"כ הו"ט מתקם מתני' דהכרית אינו נמי סתמא ארבעה חצי עדיפא דמתני' לה כהלכה דמזירות והתם מוקף לה לאחריני דמונן ל"ד וכדלמרי' בסנהדרין ל"ד וע"ש גרש"י. (כ"ס):

דהתם הוה. או מין חיה או מין בהמה. מדקאמר ולא הכריעו ע"כ. ועיין בסוף פ"ב דנזירים במשנה. ועוד כתבו החוס' וז"ל וכולה ר"ש אליבא דב"ה מסיק לה. דאמר גבי הרביע לאחוריו דהוי נזיר מספק לב"ה. אע"ג דאין ספיקו עומד להתברר כו' וששה הראשונים נזירים מספק כו' והשלישה האחרונים ג"כ אינם נזירים אלא מספק שהרי יש להסתפק בדבריהם שאוהו שאמר אחד מהם נזיר איכא לספוקי במילתא שיב לפרש דבריו בשני פנים. ושם ר"ל אם יש לכם אחד מהם שיש עליו נזירות. וזה אמת שהאחד מהם ודאי נזיר. וגם יש לספוקי דשם ר"ל אם יש אחד מהם שידע בטעמו שהוא ודאי נזיר והרי אין מהן יודע. מש"ה נזיר מספק. וכן האחד שאומר שאין אחד מהם נזיר משמע אם אין אחד מהם שאינו נזיר. דמשמע שידע בטעמו שאינו ודאי נזיר והרי אין אחד מהם שידע בצרור שאינו ודאי נזיר. וכן השלישי שאמר שכולכם. יש לפרש דבריו שכולכם נזירים ודאית ולא אמר כולם. וגם יש לפרש דבריו שאמר בספק נזירות. לכך כונן נזירים מספק וזכירין להתנות. וז"ל אמאי לא הני טו [באין כולכם נזירים] בשלמא לעיל לא מני למתני בעבור פלוגתא דר"ט דא"כ לא הוה אמר ר"ט אין אחד מהם נזיר כדפי' לעיל. אבל הכא מני למתני עכ"ל. וי"ל דאידי דלעיל לא מני למתני משום פלוגתא דר"ט. הלכך ה"ג לא הני טו. אבל הא קשיא דהרביעה הוי מני למתני הכא. דהא שניכם נזירים דתנא לעיל לא הני ליה הכא דבר שכנגדו ואי אמרת שכולכם נזירים דתנא הכא קאי על הששה בלבד והוי כנגד שניכם נזירים דלעיל א"כ לא הני שכולכם נזירים דומיא דלעיל דקאי אכולהו. ובאמת שלא מלאנו מסבר ששה"ה) מתרבה בלשון הקדש. [אך ראיתי במסכת מכות פ"ב משנה ד' ששן קולטות א"כ יתכן שיאמר לנכח ששתכם כמו שבמספר שלשה נאמר בפ' בעלתך לאו שלשתכם] וחרתי שכולכם נזירים לא ניחא ליה למתני. ובענין הספיקות שכתבו החוס' פות. בשלשה האחרונים. ופירשו שהספק מחמת אורו שעליו הוא נזיר שאינו יודע בודאי בטעמו אם הוא נזיר. אפטר לי לומר דבלאו הכי ספיקא הוי והיינו מלך המדיר שזה שהוא מדיר ואומר אם הוא נזיר. לפי שחובב שבדלתי הוא נזיר וזה אינו שאע"פ שהוא נזיר אינו אלא מפני הספק וכי הויר הוא לא נחבין אלא לודאי. והוי דומיא דראשונים. שהאומר שזה חיה נחבין לומר בודאי חיה הוא ואינה חיה ודאית. אלא ספק חיה. ומה שנחייבו בניזירות הוא מפני הספק דמחית אינש נפשיה לספיקא. וכן האחרונים בטעמן זה שאומר שאחד מהם נזיר נחבין לומר בודאי נזיר הוא ואינו נזיר אלא נזיר ספק ונחייבוהו מפני הספק ועכשיו ספק כל התבטא שוים הם. וכל זה לדברי הר"ב והחוס'. אבל פירוש דמוק לומר דכולה מהמתין ר"ש הוא ודלא כהלכתא. ובפירוש המפרש בגמרא כתב ואמר לנו המורה דהך סהם מתניהו דהכא. מהוקמא אפי' לב"ה. דע"כ לא פליגי ב"ה עליהו דב"ש דלעיל. אלא בטעות הקדש. אבל בספק הקדש כגון הכא דאין ידוע אם כוי זה מין חיה. או מין בהמה וכו'. אפילו ב"ה מוודו דהוי נזיר. והרביעי לאחוריו נמי לב"ה הוי נזיר גמור ע"כ. וגם זה אינו נראה דא"כ ר' יהודה דפסקין כותיה בפ"ב דלא כהלכה. ועוד סתם מהני דפ"ב דטהרות דתני ספק נזירות מותר ללא כב"ה. אבל נראה כפי' הרמב"ם שכתב וכו' נקדס לך בפ' [ב'] נזכורים כוי יש בו דרעים שזה לחיה ולבהמה וכו'. ולפי' חל עליו הנזירות באיזה לך שאמר כו' שכבר אמר אמת במקלט ע"כ. והוסף ביאור בחבורו פ"ב מהלכות נזירות. וכל הדברים האלו בעיני המתות. ולא בטבעו וחולדתו וכו' ע"כ. כלומר וזה אמת ודאי שיש בו דרך חיה. ודרך בהמה כו'. ונמצא שהוא נזיר ודאי ולא צא זה בכלל דלא מחית אינש נפשיה בספיקא:

(*) כוננו שיבא בכניו.

ר' עובדיה שלשה מינין פרקו נזיר מברטנורה

פרק ו א שלשה מינין אסורין בניזיר השומא. דכתיב (במדבר ו') על כל נפשות מת לא יבא: התגלחת. דכתיב (שם) תער לא יעבור על ראשו: והיוצא מן הגפן. דכתיב (שם) וענבים לחים ויבשים לא יאכלו כל היוצא מן הגפן. כגון ענבים לחים ויבשים חרונים וזנים מלטרפין לכזית ללקות עליהן: אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. וה"ל לטעור שתי כזית לכיון דכתיב וענבים לחים

פרק ו א שלשה מינין אסורין בניזיר. המומא. והתגלחת. והיוצא מן הגפן. וכל היוצא מן הגפן. מצטרפין זה עם זה. ואינו חייב עד שיאכל מן הגפן. כגון ענבים לחים ויבשים חרונים וזנים מלטרפין לכזית ללקות עליהן: אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. וה"ל לטעור שתי כזית לכיון דכתיב וענבים לחים

י כ י תפארת ישראל
פרק ו א עומאת מת: ב) ענבים ויין חרלים וזנים: ג) ללקות בכזית מכוין יחד:
שנוי נוסחאות
פ"א וכל היוצא מן הגפן חייב. דכ"י וכו' חייב. דכ"י אינו.

שהמציאה סותרת לו. ע"י
 יבואו מיר ש"ה. כ"ג ע"י
 ע"י פ"י ה"ב: ותגלחת אינה
 כ"י. מ"ט ש"ה ה"א ו' ו' :
 ו' תגלחת השומאה כצ"ע :
 מ"ד ע"ב מ"ט ש"ה ה"א פ"ג
 ע"ן ק"ז: זה שהרתו תליות
 ג"י. מ"י ש"ה פ"ה ה"א :
 ובצ"ע לו. מ"י ש"ה ה"א
 ש"ה"ה נ"ה ה"ד ע"ב כ"ה
 נ"כ"ה : ואינו כביא קרבן
 פ"י פ"י מהטעם נ"ה ה"א :
 ו' תגלחת הסותרת כצ"ע
 כ"י. מ"י ש"ה פ"ה ה"א
 ע"ג ע"ב :

שנויי נוסחאות

(בתגלחת מצוה). כ"ה
 ל"ה כ"ט. והומר
 בשומאה. ד"ג ונ"ק
 ו' כ"ט ע"ב ח"ו פ"ד
 ו' תגלחת. כ"ט ע"ב
 והתגלחת. ש"ש (יום)
 כ"ה ונ"ק ע"ב (פ"ג)
 יום: כ"ט ע"ב ל"ה :
 ו' השומאה. כ"ט ע"ב
 ש"ה"ה. (ובשביעי).
 כ"ה ל"ה ע"ב
 מנחה. ונ"ק בשביעי
 כ"ו בו ביום. כ"ה
 בשביעי ומביא קרבנותיו
 בו ביום והסאל לתא
 כ"ט. זה שהרתו. ד"ג
 ונ"ק ונ"ק ע"ב ש"ה
 ומצורע. כ"ט ע"ב ו' :
 פ"ד הרתו תלויה. ד"ג
 תלויה שהרתו. י"א ונ"ק
 קרבן. ד"ג. ונ"ק קרבנותיו
 ונ"ק כ"ה ונ"ק ע"ב
 (וכ"ה אינו): ו' הרתו.
 כ"ה פ"ד ש"ה.

תוספות רעק"א

פ"ד ה' כ"ט ע"ב (אות
 ו') והומר בשומאה
 סבתגלחת. כ"י ל"ה א"י
 לא חשיב חומר בתגלחת
 כמבטואה דבב"ה נ"ט
 הסמלח חייב כמבטואה
 אין השמאה חייב ואשר
 דלא חשיב רק לענין
 הניד ע"פ א"ל לא
 מה ש"ה אחר. ו"ט
 ק' ל"ה ד"ה
 במסכתין ר"י א' דבניד
 ב. ה"ק דאינו לוקח משו'
 שומאה וע' בתוספת ש"ה
 ד"ה לוקח על ג"פ
 ותגלחת (דלא כה"ר)
 נדדים ר"ד א' דל"ה ג"ה
 באלו אינו חיוב) א"כ
 אסור לא תני חומר
 בתגלחת
 בניד בב"ה: (אות ד"ה)
 ח"ט ס"ה בתגלחת
 כ"י באי"ד בייחא
 דברוש יבמות. ע"ש
 בגי' כנדרים פ"ב
 משנה ב' (אות ט"ז) :

בהדיא דמיתורא ק"ל דרשינן דהא כבר כתיב (במדבר ו) מכל
 אשר יעשה מגפן היין ואצ"ג דרשינן נמי לחייב בגזירות לנזיר
 מן האחד בלבד. כמ"ס בפרק קמא מסנה ב'. הא אמרינן התם
 דאם כן לימא קרא מיין מאי ושכר שמת מויה תרתי. עוד
 שם בגמ' יין דמלוא מאי היא. קדושא
 ואבדתא ליכא למימר שאף על פי
 שמת עשה מן התורה לקדש יוס
 השבת בדברים שנאמר (שמות כ) זכור
 את יום השבת לקדשו. זה שמקדשין
 על היין מד"ס הוא [כמו שכתב
 הרמב"ם בפרק כ"ט מהלכות שבת]
 ואם כן קרא יתירה ללו להכי אנטריד.
 ומשני כגון שכבדע לשמות וקמ"ל קרא
 יתירה דחיל עליה גזירות אף על
 גב שכבדע לשמות. כ"פ התוספות
 וכ"כ הרמב"ם בפ"י מהלכות גזירות:
 בתגלחת מצוה. פירש הר"ב דמלוצע
 דאחי עשה ודחי לא תעשה דתער לא
 יעבור על ראשו וכ"כ הרמב"ם. ותימה
 דהא ליכא נמי עשה דגדל פרע שער
 ראשו וכ"כ הרמב"ם עלמו בתחלת הל'
 גזירות שזו מצוה עשה היא ועוד מנה

שם מצוה עשה דכל היולא מפיו יעשה] ולא אחי עשה ודחי לא
 תעשה ועשה. וכמ"ס במשנה י"ד פ"ד דיבמות. ובגמ' [מקטין]

ותגלחת לא תוסר מכללה קל וחומר מיין וכו'. אמר רחמנא ראשו אמר רחמנא זקנו פי' גבי מלוצע. וכן לעיל דף מ"א.
 ושם פי' התוספות בהדיא דלחכי אינטריד ראשו דאל"ה הוה מקיימין בגזיר ומלוצע דיגלח כל שערו בשאר גופו. אבל ראשו
 יהיה אסור לגלח דלא אחי עשה דוגלח דמלוצע ודחי לא תעשה דנזיר דתער לא יעבור על ראשו ועשה דגדל פרע שער ראשו.
 שזר ראיתי בספ"י מהלכות גזירות שהרמב"ם עלמו הקשה קושיו וז' דהא ל"ה ועשה הוא. ויחא ליה מפני שכבר נעמה הנזיר
 בצרעת וימי חלופו אין עולין לו והרי אינו קדוש בהן ובטל העשה מאליו ולא נשאר אלא לא תעשה. ע"כ. והשיג עליו
 הראב"ד דבריש יבמות [דף ה'] אמרו דהוה ליה לא תעשה ועשה שיטתו בשאלה והיינו דקילו ע"כ. ומי'הו התם לא אמרו
 כך אלא דלא ליליף מאיז מלוצע לכל התורה שיהיה דומה לא תעשה ועשה. אבל דביה גופיה דמי ילפינן מראשו וקטן [ואילנטריד
 תרוויחיהו כדאיתא התם] ומעשה סוגיא דהכא ודהתם דלא כהרמב"ם. ומ"ס הכ"מ בישוב זה דגמרא חרד מתרי טעמי
 נקט אינו מחייב כלל דבשלמא לענין דלא ליליף מינייהו בעלמא איכא למימר דהד מתרתי נקט אבל אי איתא סברת הרמב"ם.
 דאין כאן עשה כלל למאי אינטריד למכתב ראשו וקטן. ואפשר דלסברת של הרמב"ם אה"כ דראשו וקטן לא אחי אלא להקפה.
 הרמב"ם בסוף פרק ז' מהלכות גזירות. ודברים אלו דברי קבלה הם. ר"ל כמ"ס בפירושו ובה בקבלה לאכזי לא יעמא.
 אבל מעמא למת מצוה ע"כ. ותניא איזו מת מצוה כל שאין לו קוצרים. קורא ואחרים עונים אוהו אין זה מת מצוה. גמרא
 דף מ"ג ע"ב: ו' קרבנותיו שתי תודים או שני בני יוגה. אחר לעולה. ואחד לחטאת ודבש בן שנהו לאשם: ואינו מביא
 קרבן אלא א"כ היה מעורב שמש. ולכאורה קאי אמלוצע והכי קאמר ומלוצע [שהרתו] תלויה בתגלחתו וכי גלח לריד שיטבול
 ואינו מביא קרבן עד שיעריב שמשו אחר שטבול. אי נמי יש לפרש דקאי אכזיר. וכן רס"י מפרש ונזיר אינו מביא קרבנותיו.
 אלא א"כ היה מעורב שמש שטבול בשביעי ומביא קרבנותיו בשמיני. וכן אס לא טבול בשביעי עד לשמיני אינו יכול להביא
 קרבנותיו בו ביום עד החשישי. אע"ג דלדיד' במלוצע אין לריד הערב שמש *כדמסיים בהדיא ויהיב טעמא. לפי שהוא
 טהור ועומד משעת טבילה הראשונה דהא כתיב ביה וטהר ע"כ] מכל מקום נוכל לפרש אף לדעת הר"ב דאנזיר קאי וכן
 נראה שפירש הרמב"ם. וכן כתב בחיבורו הרי שהוה בשלישי ובשביעי ולא טבול ונחאחר כמה ימים. כשיטבול. יעריב שמשו.
 ויביא קרבנותיו למחר. והכ"מ לא כתב מנין לו וכל דהיינו הך בבא: ו' היה מביא שלש בהמות חטאת עולה ושלמים ושוחט
 את השלמים ומגלח עליהם. לטון החוס' אחרי שאמר הכתוב שעל השלמים יגלח דין הוא שיקדימו וקשה א"כ למה הקדים חטאת
 ועולה

לאכזי הוא לזיו מטמא אבל מטמא למת מצוה. ותגלחת לנזיר
 מלוצע דאחי עשה דוגלח את כל שערו (ויקרא י"ד) ודחי את
 לא תעשה דתער לא יעבור על ראשו (במדבר ו): ו' מגלח
 בשביעי ומביא קרבן בשמיני. כדכתיב (ס) וגלח ראשו
 ביום טהרתו ביום השביעי יגלחו.

ותרתו מכללן. בתגלחת מצוה(ה). ובמת
 מצוה(ה) יוחומר במצומאה מבתגלחת.
 שהצומאה סותרת את הכל. והייבין עליה
 קרבן. ותגלחת אינה סותרת אלא שלשים
 יום. ואין חייבין עליה קרבן: ו' תגלחת
 הצומאה כיצד. היה מזה בשלישי ובשביעי.
 ומגלח בשביעי. ומביא קרבנותיו בשמיני א.
 ואם גלח בשמיני א. מביא קרבנותיו בו
 ביום. דברי ר' עקיבא. אמר לו ר' שרפון
 מה בין זה למצורע(ה). אמר לו זה(ה) מהרתו
 תלויה בימול(ה). ומצורע מהרתו(ה) תלויה
 בתגלחתו(ה). ואינו מביא קרבן. אלא אם כן
 היה מעורב שמש(ה): ו' תגלחת המהרה
 כיצד. היה מביא שלש בהמות. חטאת(ה)

שמש הלך אינו יכול להביא קרבנותיו עד תשיעי והלכה כר"ע:
 שחט

וקן לעיל דף מ"א.
 ויחא ליה מפני שכבר נעמה הנזיר
 והשיג עליו
 ומי'הו התם לא אמרו
 כ"ה פ"ד ש"ה
 ונ"ק ע"ב ש"ה
 כ"י ל"ה א"י
 כ"י באי"ד בייחא
 דברוש יבמות. ע"ש
 בגי' כנדרים פ"ב
 משנה ב' (אות ט"ז) :

אור גדול

פרק ו ה' במשנה
 בתגלחת
 מצוה. ישיבין כתיוב'ם
 דהכי הרמב"ם ספ"ז
 פניו והשנת הראב"ד
 שם. ונשאלתי לביאר
 דברי הרמב"ם סק"י
 הראב"ד ה"ל. והשבתי
 לשום דחייא. ע"ש מה
 שהקשה

יבין תפארת ישראל יבין

כח) במיר מלוצע שחייב לגלח כשנטהר מלוצעו, וה"ט משום
 דעשה דמלוצע דחי ל"ה ועשה דנזיר, משום דישיבן בשאלה
 [והו דעשה דמלוצע אליו שמתו לאשתו וגדול השלום (תוס' כ"מ ד"ל):
 (כ"ט) שאין לו קוברין מיהו אף שמתו וזה להטמא וזה לגלח, על
 כל פנים סותרין הן, מה שמת כל מה דקיימים: (ל) ב' תורים או ב'
 בני יוגה, אי לעולה ואי לחטאת, וכבש בן שנה לאשם ולא פירשן
 מנה, מדמפורש בתורה. אבל פירשן בתגלחת טהרה במשנה

יבין

ז' משום דלפינין התם על איזה מקן יגלח: (א) אחר שכבר
 טבול ב'ז': (ב) דקו"ל בגלח ב'ה' מביא קרבנותיו ב'ט':
 (ג) נזיר שנטמא: (ד) ר"ל נזיר טבילתו תלוי ב'ז' ימים שהספר,
 ולפיכך אס רק כבר העריב שמשו, מביא קרבנותיו אילין
 ציוס גלוחו: (ה) ר"ל טבילתו: (ו) שאינו טבול עד אחר
 גלוח. והרי אינו יכול להביא קרבנותיו וכו': (ז) אחר שטבול
 (ח) כבשה בת שנהה:

שלשה מינין פרקו ניזיר

מן היה מבשל פה. מה צ"ל
 ויבטלו שבוין פ"א כל נדב
 פ"א ה"א מ"א ע"ש פ"ה פ"ב
 או שיקון. ע"י מ"א פסח
 ל"ט פ"ב ד"ה לא שלקין ומ"א
 זכ"ה ל"ט פ"ב ל"ט ל"ט ו' נ"ט
 את הורע. מ"א ע"ש פ"ד
 ר"ש"א כ"ן שנוק. ויבטלו
 פסח"א פ"ב ל"ט פ"ב ל"ט פ"ב
 ופ"א מ"א פ"ב ל"ט פ"ב ל"ט
 פ"ב ל"ט על הובח נ"א.
 מ"א פ"ב מ"א ע"ש פ"ה ג"ה
 על החטאת. מ"א ע"ש על
 העולה. מ"א ע"ש פ"ב ואם
 ג"ה על ש"ש. מ"א ע"ש פ"ה

שגויי גוססאות
 מן שלקן. ד"ע ובי"ק
 ובמ"א וזכ"ה שולקן
 ו"ה נ"ן. הבה.
 ד"ע וזכ"ה וזכ"ה
 וכן. וזכ"ה מצה. ו"ה
 כ"ק ב"מ ל"ט וזכ"ה
 ד"ע וק"א ח"ה מצה
 וכן ה"ב כ"ב פ"ב
 ד"ק מצה אה"ה כ"ק
 ובמ"א אה"ה. וזכ"ה.
 ד"ע ובי"ק וזכ"ה.
 ולמ"א וכן כמ"א
 י קרבנותיו למ"א ד"ע
 ובי"ק ובמ"א. לשמה.
 ג"ה על החטאת. כ"ה
 כ"ה ג"ה. ג"ה על
 העולה או על השלמים.
 ד"ע ובי"ק ובמ"א
 ג"ה על השלמים. כ"ה
 ל"ט כל הכנה ה"ה ע"ד
 ר"ש. אבל שא"ה ד"ע
 ובי"ק ובמ"א ושאר.
 זכ"ה. ד"ע ובי"ק
 ובמ"א כל חובות.
 ואם ג"ה. כ"ע א"ה
 על שלשתן. ד"ע על
 אחת משלשתן (?)

תוספת רע"א
 הקודם ד"ה ויחוש וא"כ
 איך שייך למצות שלוח
 השער דבתיב בקרא
 טיורי דוקא בגלל פא"ם
 לא התחילה אינו מנלך
 פא"ם. נ"ח מ"ש הרע"ב
 בטעם דאינו משלח דהוי
 מחוסר הבאה. ק"י הא
 אדרבא אם מנלך פא"ם
 הוי מחוסר הבאה דהוי
 שלמים הוא בירושלים.
 ובמבואר כטוייט וצ"ה
 ובתום בשמעתין ד"ה
 לא היה משי"ח כתבו
 ג ב"הסעך דמחוסר הבאה
 אלא דכתבו דהוי מחוסר
 הבאה שער טחוק
 לירושלים לתתם תחת
 הרוך שלמים שבירושלים
 ע"כ היינו דס"ל דאם
 ג"ה במדינת היינו הוי
 לירושלים ויחא הכל
 דמצות גילוח היה הוי
 לעורה והיה מצות שלוח
 ב"ה חסרון הבאה ואם
 ג"ה במדינת דהיינו הוי
 לירושלים אינו משלח
 אבל הרע"ב שפירש
 במדינת ירושלים ק"י
 כ"ל. וצ"ע: מן [אות
 מן] תי"ם ד"ה או כ"י
 דשליקה בישול. ע"י
 ב"פ"ד דמטרתיה בחי"ם
 ש"ס:

חמת דוד חטאת ואשם ילא ואין אשם חלא בשל עמא.ש"מ לד"ה
 ילא צדיעבד: מן או שלקן. צפרק שני דפסחים משנה ו' פ'י
 הר"ב דשליקה בשול יותר מרזי עד שנימוח. ושם כתבו התוספות
 דף ל"ט לחפיו הכי לא הוי הכא ו' ואין לריך לומר ו' דקמ"ל
 דשליקה חינו יולא מתורת בשול:
 וחלה מנה חמת. דיניהן צמ"ב פ"ז
 דמנחות: ואחר כך הותר הניזיר לשות
 יין ולהטמא למתים. כתב הר"ב דכתיב
 ואחר ישתה הניזיר יין אחר המעשים
 כולם. צרייתא. ופירש"י אחר המעשים
 כולם אחר קרבן ואחר התגלחת
 והגלחת מעכבא ע"כ. והיינו ללא
 חני הותר לגלח לפי שכבר גלח שהרי
 גלוח מעכבא: רבי שמעון אומר
 כתב הר"ב כתיב הכא ואחר וכו'
 וכתיב אחר התגלחו ולקח הכהן את
 הזרוע וגו'. והניף וגו' אחר התגלחו
 וגו' מה הסם: אחר מעשה יחידי
 פירש"י דלאחר גלוח עבד תוספת
 אף כהן אחר מעשה יחידי אחר קרבן
 אף ע"פ שעדיין לא גלח והגלחת לא
 מעכבא ע"כ. ובגמרא חז"ה עד
 לחיוב תרוייהו דמה הסם אחר
 תגלחת דכתיב אחר התגלחו. אף
 כהן נמי אחר התגלחו. ומשני חי
 הכי גזרה כוה למה לי: כיון שזרק
 כו' הותר כו'. כתב הר"ב וכן הלכה. וכן פסק הרמב"ם
 צ"ח מהלכות ניזירות ח"ע"פ שבפירושו כתב דאין הלכה
 כרבי שמעון. ותמה הכ"ה לפסוק הלכה כרבי שמעון ללא כהנא
 קמא ומסיק דבצרייתא ר"ה כה"ק ור"ש כהמ"ס. וכו' אשכחן
 סתמא כר' שמעון דלא כרבי אלעזר במשנה ה' פ"ד דתנן זרק עליה אחד מן הדמים חינו יכול להפך ומקי הסם בגמרא דלא
 כר"ה. דחי כר' אלעזר כיון דתגלחת מעכבא אכירא בחמרא ומי מופר. ומכיון דאשכחן סתמא דלעיל כהמ"ס ח"ע"פ דסתם
 דכ"ה כר' אלעזר נקטי' כסתמא דחתיא כהמ"ס ע"ד. ולי קשיא דמה לי סתמא כהמ"ס ומה לי סתמא כר"ה כיון דאשכחן
 לר' דסתם לעיל ואח"כ שנה כאן מחלוקת יש לנו לפסוק כולל דסתם ואח"כ מחלוקת אין הלכה כסתם. וכ"ש הכא דסתם דלא
 כסתמא דלעיל. ואפשר דהא דאמרין דאין הלכה כסתם כלומר שאין זה בכלל הלכה כסתם משנה. אבל לא לומר שהלכה כדעת
 החולק חלא הרי הסתם ודעת החולק הוא כשאר החולקים שלא הכריע בהם רבי במשנתו הלכה כמאן. והלכך פסקין כהמ"ס
 דצרייתא [ועיין צרפ"י דל"ס] אבל ג"ל דאין לריבין לכל זה דטעמו דהרמב"ם לפי שבה"פ חזר ושנה רבי עלמא דר"ש בלשון הכמים כדעת
 וזכ"ה יבוא שאר קרבנותיו וטעמייהו כדפי' הר"ב דס"ל אחר מעשה יחידי וכו' וזה ח"ה צדור. ברוך שהגני צדק חמת:
 דיתר וכו'. משמע ודאי מיד הותר ועיין מ"ש ספ"ח: י תגלחתו פסולה. כתב הר"ב דאמרין לעיל לר"ה כותר ו'
 ימים. לפוס ריהטא כתב כן דסתמא תנן לעיל משנה ג' דסותר ל' יום. ומיהו בגמ' דסתם דף ל"ט ע"ב אמרינן דלר"ה כותר
 שבעה ימים בלבד. וטעמא כי היכי דגדלי שערות דקיס להו לרבנן כל ז' יומין אחי"ה מציא כדי לכוף ראשו לעקר: רבי
 שמעון אומר אחו' זכא לא עלה לו אבל שאר זכאים עלו לו. פי' הר"ב דסבר דאם גלח על עולת נדבה ושלמי נדבה ילא.

הוי מן הטמא שבמדינה בלבד(מ): מן היה
 מבישל את השלמים או שלקן (מ). הבהן
 נוטל את הזרוע בשלה (מ) מן האילנות, וחלת
 מצה אחת מן הסל. ורקיק מצה אחרת(מ).
 ונותן על כפי הניזיר ומניפין(מ). ואחר כך
 הותר הניזיר לשתות יין. ולהטמא למתים.
 רבי שמעון אומר. כיון שזורק עליו(מ) אחד
 מן הדמים הותר הניזיר לשתות ביינ.
 ולהטמא למתים(מ): גלח על הובח.ונמצא
 פסול(מ). תגלחתו פסולה. וזכ"ה לא עלו
 לו(מ). גלח על החטאת שלא לשמה(מ).
 ואחר כך הביא קרבנותיו לשמן. תגלחתו
 פסולה. וזכ"ה לא עלו לו(מ). גלח על
 העולה(מ). או על השלמים שלא לשמן(מ).
 ואחר כך הביא קרבנותיו לשמן. תגלחתו
 פסולה. וזכ"ה לא עלו לו(מ). ר' שמעון
 אומר. אותו הובח לא עלה לו. אבל שאר
 זכאים עלו לו(מ). ואם גלח על שלשתן(מ).
 ונמצא אחד מהן כ"ש. תגלחתו בשרה.

לא נאמר אשר חמת זבח השלמים חלא למנוה: מן ואח"כ
 הותר הניזיר לשתות יין. דכתיב (במדבר ו') ואחר ישתה הניזיר
 יין אחר המעשים כולם: ר"ש אומר כו'. כתיב הכא ואחר ישתה
 הניזיר יין. וכתיב הסם (ס) אחר התגלחו את גזרו. מה להלן
 אחר מעשה יחידי אף כהן אחר
 מעשה יחידי. הא למדה שכיון שזרק
 עליו אחד מן הדמים. מותר לשתות
 יין ולהטמא למתים וכן הלכה:
 ונמצא פסול. כגון שכסף דמו.
 או ילא או טעמא: תגלחתו פסולה.
 הואיל ונפסל הזבח שגלח עליו הוה
 ליה כגלחוהו לסטים דאמרין לעיל
 לר"ה כותר שבעה ימים ולרבנן
 כותר שלשים יום: וזכ"ה לא עלו
 לו. שאר הזכאים שהקריב אחר
 תגלחתו הפסולה לא עלו לו. דכיון
 דלריך לסתור עד שיגדל שערו הוי
 כאילו הקריבין קודם זיוג: על
 החטאת שלא לשמה. היינו על
 הזבח ומלא פסול דחטאת שלא לשמה
 פסולה. ואידי דבעי למתיי על העולה
 ועל השלמים פלוגתא דר"ש ורבנן כהא
 נמי על החטאת: על העולה ועל
 השלמים שלא לשמן ופי' תגלחתו
 פסולה. דהואיל ולא עלו לסם חובת
 שלמי ניזיר ועולת ניזיר. הוי ליה כמגלח
 על עולת נדבה ושלמי נדבה. ור"ש
 סבר דאם גלח על עולת נדבה ושלמי נדבה ילא. ואין הלכה כר"ש:
 אם גלח על שלשתן. אחר שהקריבו שלשתן. ונמצא ח' מהן
 כשר. והשאר פסולים. תגלחתו כשרה לדברי הכל. דהא חנן ואם
 גלח

סבר דאם גלח על עולת נדבה ושלמי נדבה ילא. ואין הלכה כר"ש:
 אם גלח על שלשתן. אחר שהקריבו שלשתן. ונמצא ח' מהן
 כשר. והשאר פסולים. תגלחתו כשרה לדברי הכל. דהא חנן ואם
 גלח

תפארת ישראל

יבין
 ומציא מעלה ומוריד [מנחות דס"ב]: נד' ר"ל עזרו: נה) וכן
 הלכה: נו) שכסף דמו או ילא דמו או טעמא: נז) גס שאר זכאים
 שהקריב אחר תגלחתו זה פסולין, דהו"ל כהקריבין קודם זמן גלוח,
 כיון שהגלוח נפסל וצריך להמתין מלגלח עוד ל' יום [כמ"א]: נח) דה"ה
 חטאת שנטמאה שלא לשמה פסולה: נט) חו"ה) על וכו': ס) שהן
 כשרין כשהוקרבו שלא לשמן, רק שלא עלו לבעלים לשם חובה:
 סא) דס"ל כיון שכשרין הן, הוה ליה כאילו גלח על עולת או שלמי
 נדבה, דסבירא ליה ט"ה. ורבנן ס"ל דלא ילא: סב) ר"ל שלא גלח

יבין
 מ"ה) ששעריו נקבר: מב) בשול מרובה, וקמ"ל דהוה כמי בכלל ביסול.
 מהכא מוכח דשליקה ביסול מרובה הוא, דאי ביסול מועט, היאך
 ילא כרי טורה זרוע בשילה קאמר, דודאי ביסול גמור קאמר:
 ג) מסוף הארכובה [קניא] עד רוחב הכתף, שהם צ' פרקים עליונים
 של יד ימין שנתבשל עס האיל: נא) מלבד חזו וזוק כשאר שלמים,
 שערין, ו' מהן היו חלות עבים, וי' מהן רקיקין דקיס, ומושח
 כולן עס רביעית שמן. וכל הכ' היו מנה [מנחות דע"ח]: נג) מוליך

נדבה, דסבירא ליה ט"ה. ורבנן ס"ל דלא ילא: סב) ר"ל שלא גלח
 גדול
 דאף דלגבי ליבא עשה עב"ז הלאו אליה ולא דהוי לי' עשה משום
 הלכתי אהרני הוי עשה ול"ה. וע"ז צריבין לחי' הגמ' ובמ"ס משום

אור
 חינו אלא ל"ה נרדא משום דכיון דלאנשים איבא ל"ה ועשה אף לגבי
 נשים דליבא עשה הלאו אליה ולא דהוי לי' עשה. וא"כ קשיא מניזיר כצדורע

גלח על אחד משלשין יאל: ר"א אומר סותר את הכלל כל הימים קאמר אלא סותר כל הקרבנות ור"א לטעמיה דאמר שלא הותר הגזיר לשמות יין אלא אחר כל המעשים כולם. אחר הצאת כל הקרבנות. וכשנמא קודם שהקריב כולם היו כאלו נמא שמרית קודם שהקריב

שום אחד מהם. והוי הקרבן שהקריב כאלו הביאו סוך מלאת: וחכמים אומרים יביא שאר קרבנותיו ויטהר. פירוש לכשיטהר ואותו הזבח שהביא צטהרה לא יחזור ויביאט. רצון לטעמייהו דאמרי אחר מעשה יחידי מותר לשמות יין ומותר לגלח. הלכך קודם שנטמא היה ראוי לתגלחת ולא יסחור אותו זבח אבל אחר הזבחים שהקריב משנטמא ודאי

סותר דקרא קפיד שיהו קרבנות מיר סוך צטהרה: סרים התרמודית. מהרמוד היתה. והלכה כחכמים:

גמ'. וילף לה דאמר קרא (במדבר ז) ונתן על האש אשר תחת זבח הכלמים ולא כתב על שלמיו. ופי' יאל היינו מנזח גילוחו. אבל ידי נדרו דקרבן נזיר לא יאל. וכדתנן בריש זבחים שלא עלו לצעלים לשם חובה. והיינו דקאמר אותו זבח לא עלה לו:

י"א רבי אליעזר אומר כותר את הכל. כתב הר"ב לא כל הימים קאמר דהא אומר כל לאחר מלאת צבעה סותר. גמ': וחכמים אומרים יביא שאר קרבנותיו [וכו']. פירש הר"ב רצון לטעמייהו. דאמרי אחר מעשה יחידי מותר לשמות יין ומותר לגלח. הלכך קודם שנטמא היה ראוי לתגלחת. ק"ס יש לדקדק מדכתב ומותר לגלח סכובר כמו סכתבתי במ"ז דלר"י שכן הלכה מזה הגילוח אחר השלמים

מ"מ קשה. דלמאי נקט כלל דין הגילוח ושי מלישנא דר"ט ור"א ללא נקמי אלא שתייה וטומאה וגילוח מכ"ס דלר"א גילוח מעכב ולרבי שמעון נקי דלא מעכב. מכל מקום מותר קודמת: ומצאה שמה. ונטמאת עליה. רש"י:

יבין תפארת ישראל יבין

רק אחר שחיטה שלשין: (ג) לא כל הימים, דהרי אחר מלאת לרבי אליעזר רק ז' סותר. אלא רצונו לומר סותר כל הקרבנות, מר"ל משום הקו' שפירש קדשים חני'ל. ולתרווייהו צריכי וא"ש:

י"א כי שנוק עלי' מ"י פ"א ר"א אומר מ"י י"א פ"א מ"י ויחזיקו נזיר מ"י פ"א חכ"א יביא מ"י מ"י פ"א פ"א:

שנויי נוסחאות י"א סותר. נמשני' סתר. קרבנותיו. נד"י ונכ"ק קבנות. (אמרו לו). נד"י ליתא. ה"ר ר' ב' ד"ר. נד"י התרמודית; נמשני' ה"ר ר' ב' ד"ר; נכ"ק התרמודית. שזירתה מסוכנת. נכ"ק שו"א מסכנת. ומצאה. נד"י ונכ"ק ונמשני' ומצאתה. ואמרו. נד"י ונכ"ק אמרו. קרבנותיה. נד"י ונכ"ק ונמשני' קרבנות:

אור גדול דישנו בשאלה ודחי בכח"ז דליבא אלא ל"ה לחוד אף דלגבי אחרוני איבא עשה וליה. אבל היבא דאיבא עשה וליה אף דישנו בשאלה לא דחי כדמוכח מהקו' שבתשובת הרשב"א ח"ג ח"ג. וא"כ א"ש ונצרך לתרתי מעמי. ולפעם הרשב"א משום קו' הרשב"א. ולפעם הנ"ל ולתרווייהו צריכי וא"ש:

פ"ז א כהן גדול ונזיר און מוטמאין למת מזה. נזיר מפרש במשנה ה' פ' דלעיל מדכתב גביה לאביו ולאמו כו'. וה"ל כתיב צכה"ג:

ואל יטמא נזיר שהוא מביא קרבן כו'. שקדושתו עדיפא כיון שהקיקתו תורה להביא קרבן על טומאתו. חוס': יטמא נזיר שאין קדושתו קדושת עולם. ואפי' אומר נזיר עולם מ"מ חסס נזירות הוה שלשים יום. חוס'. ואפשר נמי לומר שקדושתו לא היתה עליו מעולם אלא משכור. [משכ"כ כהן גדול שאע"פ שלא היתה עליו קדושת כהן גדול מ"מ היתה עליו קדושת כהן גדול. ושא"כ בני האלוף כמאר"ר

שנויי נוסחאות פ"ז א אינן מיטמאין בקרוביהן. וכו' נד"י ונמשני' נמשני' דל"י ונכ"ק ונכ"ק. לקרוביהן. נמשני' למת מצוה. מיטמאין למת מצוה. נד"י ונכ"ק ונמשני' ליתא. ועי' רל"ז. וא"ל יטמא כ"ג. נד"י ונכ"ק ונמשני' דבהן הריים; נכ"ק אשילו כהן חרוש. לפי טעמא זאז ליתיה נקטת המסקנא דבדכי ר"ל כ"ג ונדכיי הכמים כהן הדייט. יצורא סביא. נמשני' שמביא. יצאן קדושתו קדושת עולם. נד"י ונכ"ק ונכ"ק ונמשני' שקדושתו קדושת שעה.

ר"ע מברמנורה פרק ז א כהן גדול ונזיר אינן מיטמאין לקרוביהן. כדכתב בפרשת אמור ובפרשת נשא: היו מהלכים בדרך. לאו דוקא בכ"ג פליגי דה"ל צכה"ג הדייט נמי פליגי. דחד טעמא הוא: על אליעזר יטמא כהן. שאינו מביא קרבן על טומאתו. ואל יטמא נזיר. שהוא מביא קרבן על טומאתו. אמרו לו יטמא נזיר שאין קדושתו קדושת עולמה.

יבין תפארת ישראל יבין

פ"ז א) אז ואס, אה ולאח, בן זבח, ואסו. (ב) שאין לו קיבירין: (ג) הוא הדין נזיר עם כהן הדייט פליגי בהו. אלא דנקט כה"ג לרבותא דר"א: (ד) דמולריך קרבן לכפרה, שמע מינה

תוספת חדשים פ"ז א בתו"ש ד"ה יטמא נזיר כו' ולא ואפשר נמי לומר כו' ולא ידענה למה נקט מדכ"ה הו"ל וכו' כהנ"ל פ"א נא"ל סו"ר קדושתו קדושת

ראשון לציון פ"ז א במשנה אבל מטמאין למת מזה כל זה מחקי חוס' נמשנה ד"ס כהן גדול כו' וכן כתבו עוד ע"ז מ"י פ"א ד"ס עד כהן כו' מכלן מוכח שאין לגרום נמשני' מטמאין למת מזה בריש כו' וחי' ק"ה מהוי"ט שהעתיק ד"ה אלא מטמאין למת מזה כו' ולא הבינו נמשני' חוספית ג"ס לפי גרסתי ישרא' קו' הכו"ס על מכוה: תו"ש ד"ה אבל מטמאין למת מזה כו' עיין יס"ל: שם ד"ה יטמא נזיר כו' ואפשר נמי לומר כו' עיין כ"ס אורח מנזיר שהלריך לטעם על דברים הללו:

כהן גדול פרק ז נזיר

ב עי ילו מיטאח טי .
 פ"ג פ"ג חזון פ"ג פ"ג כ"י
 פ"ג חזון פ"ג חזון פ"ג חזון
 פ"ג חזון פ"ג חזון פ"ג חזון
 על אלו הנזיר ומזה כ"י .
 פ"ג חזון פ"ג חזון פ"ג חזון
 פ"ג חזון פ"ג חזון פ"ג חזון
 פ"ג חזון פ"ג חזון פ"ג חזון
 פ"ג חזון פ"ג חזון פ"ג חזון

שנויי נוסחאות
 ב מומאות . נד"ג
 ונכ"ק ו כ מ ט צ י כ י
 המפאות . נצל . ככ"ק
 צל . תרוד . נד"ג חרוד ;
 עק החרדה . עק החרדה
 ככ"ק ועל השוה"ק שיש
 עליו . נד"ג ונכ"ק ונכ"ק
 עש עליהם . ו כ"ה נכ"ק
 וכמוספות ע"כ ונכ"ק .
 עק מנען . נכ"ק ועל .
 ועל משאו . נד"ג על .
 אורקן . ככ"ק ונכ"ק
 ונכ"ק אהין . ועל
 משאו . נד"ג ונכ"ק
 ונכ"ק ועל משאו ועל
 אהלו . (ככ"ק ונכ"ק
 אהלו) ואולי נכון (למנות
 אלא) . ככ"ק לוח ; נד"ג
 ונכ"ק ; ועל משאו . נהא
 למנה אלא . ונכ"ק את
 ק ר ב ג ח י ו ז . ככ"ק
 זיבוא . ; נד"ג ונכ"ק
 זיבוא קרבנו ;

תוספת הדינים
 טעה אפי"ט שהיה נזיר שלם
 נצל וכן משמע פסוק
 דלשנא אבל לנזיר הרב
 ס"ל לומר משולם גם מה
 שהצריך דקטן אינו מל
 מירוח עד שביעי לחינוך
 גם לענין טומאה אינו
 מוחר מן הכוה"ק דק"ל
 קטן ואכל נעלות אלו מזה
 לפירוש וגני טומאה
 נחייב אחר ומזה דלא
 לעולם וס"ה נזיר
 אי"ל נסטר שומר שישמרהו
 וד"ק והעקב י"ל דמיר
 יש לו טהרה לכן נקרא רק
 קדושה שטה שיהיה כל שטה
 לחזור בו וק"ל (ממוסכת
 ז"ל) . ב בתו"מ ד"ה
 עק המת כו' ואעפי"כ כו'
 וכפ"י מני הר"ב כו' .
 וי"ל ראה להכריעה מגמי
 דמיון דק"ל ע"ה ח"ב
 לגיון (פירוש גדוד) של
 נכריה העובר ממקום למקום
 ונכנס לבית הכנסת טמא שאין
 לו כ"ל לגיון ולגיון שאין לו
 דקפולין כו' וס"ה"כ ר"ס
 א"ס מה למכססיה כמלתה
 וסחפא משמע משום אכל
 דקפולין

תוספת רעק"א
 ושאלני בני . כך הקשה
 בירושלמי . ומשני זו
 תורה (היינו בהן מפורש
 בתורה) זו אינה תורה
 (דנזיר ע"י הרתה אב
 אינו מפורש בקרא אלא
 דלחר מ"ד הוא הלכה
 ולחר מ"ד הוא דרבנן)
 כ"כ בק"ע ובפני משה ;
 [אות מן] בהר"ב
 ד"ה עך שומרה . שישכיל
 ויפריד . שטשו . המזה
 לי זה פשטי' בוניא
 דקדשתי

יודע להשמר ולהזהר מכל אשר ילוכו אביו מדיני הנזירות . שאפי"ט
 שכשהוא עורו מוטל בעריסה אמו שומרתו . הנה כשיכול להלך
 אנה ואנה לא תועיל לו שמירת אמו שהיא מתעסקת בשמירת לרכי
 הבית שכן ר"י קרי לאשמו ביתו [שנת קי"ח] כמ"ט בפ"ק דכוסה
 מ"א בד"ה רי"א כו' ואין לכל אדם
 יכולת לשמור שומר וכדי שלא נאמר
 שנתנו חכמים דבריהם לשיעורין על
 כרחינו לריכס לומר דהא דתן שמיר
 בנו כנזיר . היינו משהגיע לחינוך שהוא
 יודע להזהר מדיני הנזירות כשנלמדו
 אותו . וכי הא דתן בספ"ג דכוסה
 לענין לולב ובזרייתא התם מפורש שכן
 גם לענין תפילין ושאר מצוות וה"ל
 דכוחה ואף בסוגיא שעל מ"ד דפ"ד
 הכי מוכח דאפי"ט דכתב הר"ב לעיל
 שם דהלכה היא מפי הקבלה היינו
 שפירש כדברי רבי יוחנן אבל ריש
 לקיס אמר דטעמא כדי לחנכן במצוות .
 וא"כ קודם שמיני לכלל חינוך אין
 כלן נזירות כלל אף מאביו . ואין

נראה שיחלוק עליו ר' יוחנן בזה . דאל"כ כי קא מקשה בסוגיא
 כמה זמני בשלמא לרבי יוחנן כו' ה"ל להקשות ג"כ בשלמא לר"י
 בנו סתמא קמי אלא ודאי דאף לר' יוחנן מסתמא כפי הסברה
 דדוקא בשהגיע לחינוך הכי אגמרו לה . וה"כ לא משכחת שיהיה
 נזיר מעולם אלא מאחר שהגיע לחינוך אליבא דכ"ע ואין להשיב עלי
 מהרמב"ם לא כתב במצורו דדוקא בהגיע לחינוך שהרי כך
 דרכו להעתיק המשנה כלורתה : [ב על אלו טומאות כו' . כתב
 הרמב"ם למעוטי עלם כשעורה שחיטו מטמא בזהל . גמרא .
 ופירשו התוס' [דמח' והדר מפרש : על המת . פי"ה הר"ב אפי"ט
 שחיטו שלם וכו' . וכ"כ הרמב"ם דאלת"ה על כוית מן המת [מגלה]
 על עצמו לא כ"ס . ובכ"ס פ"ב דאהלות מפרש לה הר"ב לנפל בלא נחשרו איבדיו וטעמא דהתם תנן בהדיא רוב בטיט ורוב
 מיטו על כרחין לנפל הוא דאחא . ומיהו יש לדקדק אחזי לא מפרש על המת דהכא כמו על המת דהתם . ובגמרא רבי יוחנן
 מוקי לי כנפל כי התם . ורבה מוקים לה ברוב בנין וכו' . והרמב"ם ברפ"ו מהלכות נזירות כתב לתרוייכו ובהו הוא מנה י"ב טומאות
 עד ועל עלם כשעורה . ולא עד בכלל . לפי שאין לעלם כשעורה טומאת אהל . ואפי"ט שמתה עליו הכ"מ שמנה שדרה וגולגולת
 לנשים ובדפוס נמי הר"ב ובגמרא בעיה ללא דאפיטטא היא : [ועיין מ"ט בזה ברפ"ב דאהלות] וטעמא דשיעור כוית מפרש
 הר"ב בספ"ו דעדיות ומשנה ה' פרק ב' דאהלות . ומה שכתב הר"ב ברוב בנין . עיין בזה ספ"ו דעדיות . ורפ"ב דאהלות . ומה
 שאמר הר"ב אפילו אין בהן רובע הקב עיין בפירושו למשנה ז' פ"ק דעדיות ומ"ט שם : נצל . לשון הפרש כמו וילל אלהים
 (בדלשית ז"ה) רש"י : [ועל מלא תרוד כו' . פי"ה הר"ב קף גדולה שמחוקת מלא חפנים כחכמים בזרייתא . ודלא קמי בשמנה מלא
 חפנים נ"ל לפי שאין מדרך העולם ליקח בחפניו רקבון של המת אלא בתרוד וכיוצא בו] : ועל חזי לוג דס . משמע מפי"ה הר"ב
 דהלכה היא . ועיין מ"ט בסוף פרקין : על מגנן . מן מן הרקב שאינו מטמא בנגע שא"ל שיגע בטלו שהרי אינו גוף ח' . רמב"ם
 פ"ז מה"ל ועיין מ"ט במשנה ה' פ"ג . [ובפי"ה הר"ב דמ"ב פ"ב דאהלות ומ"ט שם] : על אלו כו' . כתב הרמב"ם למעוטי סככות
 ופרעות . גמ' . ופירשו התוס' דסגא והדר מפרש : ומביא את קרבנותיו . לא גרסינן במשנה . דבגמ' מיבעיא ליה . ואפי"ט
 דאפיטטא ליה דמביא את קרבנותיו מ"מ ש"ל דל"ג ליה וכ"כ התוס' : [אבל הסככות והפרעות . הארתי בפירוטם בס"ד
 (ה) כ"ה בפ"ב ד"ר . ובכל הדפוי וכן הוא נרש"י . (ב) נרש"י ד"ר באבנ .

ב על המת . אפי"ט שאינו שלם אלא שיש בו רוב בנין שהם ב'
 שוקים וירך אחד . או רוב מנין האצבעים שהם קב"ה אצבעים .
 אפילו אין בהם רובע קב מטמא בזהל ונזיר מגלה עליו . ואם אין
 במת לא רוב מנין . ולא רוב בנין . אין הנזיר מגלה על אהלו עד
 שהיא בעלמות חזי קב : ועל כוית
 נצל . מזהל היולא מן המת כמין לחה
 היולאת מעטפוס הבשר : מלא תרוד
 רקב . מלא קף מעפר רקבון של מת .
 ואין הרקבון מטמא אלא כשנקבר המת
 ערום בחרון של שם וכיוצא בו שאין
 שם רקבון אחר אלא מגופו של מת .
 ונקבר המת כולו שלם שלא נחסר ממנו
 אבר : תרוד . קף גדולה שמחוקת
 מלא חפנים : על השדרה . אפילו אין
 בה בשר כלל : וכן על עצם
 הגולגולת . של הראש . אפילו אין בה
 בשר : ועל אבר מן) החי ועל
 אבר מן המת שיש עליהם בשר
 כראוי . כל שאינו היה (האבר מחובר
 באדם חי . היה יכול להעלות ארוכה

ע"י אותו בשר הוא נקרא . כראוי . והוא פחות מכזית : ועל
 חצי קב עצמות . ואפי"ט דרובע קב עלמות מטמא בזהל .
 הלכה למשה מסיני שאין הנזיר מגלה אלא על חצי קב . וכן על
 חזי לוג דס . ואפי"ט דרובע דס מטמא בזהל . אין הנזיר מגלה
 אלא על חזי לוג : ועל עצם כשעורה על כנעו ועל משאו .
 אבל על אהלו לא שאין עלם כשעורה מטמא בזהל : ובהרהר
 את הקדומים . כדכתיב (נמדנר ו') והימים הראשונים יפלו :
 עד שיטהר . שיטבול ויעריב שמכו אחר שיהי שלישי ושביעי :
 אבל הסככות . אינן שיש לו ענפים מובדלים זה מזה . ויש
 כוית

יבין ישראל תפארת יבין
 וסניכהו בני בשר : יב) האבר מה נמי קאי . וביעורו מעט סחה
 מכינה דאז על ידי אותו בשר יכול להתרפאות ולהתכסה כולו בצבד
 בעורו מחובר בחי : יג) מב' עלמות או יותר [כדכתיב פרק ב' מעו"מ
 ס"י] . ואף על גב דרובע קב מטמא בזהל מחאורייתא , כנזיר
 הלממ"ס דלר"ך חזי קב דלשחור מירוחו : יד) רביעית מטמא בזהל
 מדאורייתא , ומיהו הלממ"ס דנזיר אינו סותר נזירותו בפתוח מב'
 רביעיות : טו) מיהו רקב חמ"ט בנגע , מדא"ל ליגע בטולן כחאה ,
 מדא"ל גוף ח' . ואפילו נצטן יחד בנים אינו חבור [פס"ט שם] :
 טז) אבל בזהל חמ"ט עלם כשעורה : יז) כוית ממה מונח סחה ח'
 מענפי האין , ואינו יודע סחה אחיו מה

אלו בן זומא ור"ש שומע פי
אלו בן זומא ור"ש שומע פי
אלו בן זומא ור"ש שומע פי
אלו בן זומא ור"ש שומע פי
אלו בן זומא ור"ש שומע פי

שנוני נסחאות
ומי שומע. ד"ר פי.
כנגדו (כנורה). כמנ"ר
ליה. ב"המה. כ"ר
הבהמה. אמ סמא ד"ר
כ"ר אמ אני הוא הסמא.
ומביא קרבן מחר.
כ"ר וכו'. וכו'. קרבן
מזבח וקרבן מחר.
פ' ח' צ' י' מ'. כמנ"ר
הציון; ד"ר וכו'.
מחוצין. ד"ר (ל). ד"ר
וכ"ר ליה. פ' בן זומא.
כ"ר וכו'. ד"ר
בן זומא. ב' א"ר. ד"ר
וכ"ר (וכן בסמוך).
וכמנ"ר לאחר.

תוספת הדינים
פ"ח א במשנה א'
בן זומא כו' שידור
כנגדו פי ור"ש כו' כדו
שלא היה לידענות קרנות
ו"ל כון ד"ר מ"ד שיערות
הוא מזה וקרא קדוש אי
כוא גורם להכירו לעשות
מנוס וק"ל:
(מבשר"ס ז"ל):

תוספת רעק"א
[אות חט] שם בחו"ט
ד"ה ועודתו כו' אינו
רשאי לגלח כו'. ולפי
שמשע דרובא בנשים
או קטנים דמגלחי' אבל
באנשים רלא מלחי'
אינם מביאים עולת
בחה. אבל הרמב"ם
כתב דבבל עיני מביאים
שלת בהמה ועי' בלח"ט

לקומים
מנין לתעלה העוף הכזה
על ספק שאינה נאכלת
וכו' והקשה הכ"ד ר"ז
ותועה דבסוף המורה הק'
דמטאת העוף הכזה על
הספק שמי' והק' כפי
כל הכשרים לא יקבצו
ור"י כו' יהיה מני לא
קאמר ח"ה שיהיה נאכלת
ויהיה יש לתמוה דבגמ'
מני אמתני' דלקמן ח"ה
דמטאת העוף ספק לקבוצה
אלהו ו"ט ע"ל ו"ל דהתם
כשליה סבורה תיעלה ח"ה
תלי יספק ר' יהודה
אומר יקבר וכתב שם
ה"ע בשם תוס' דסמ"ח
דף כ"ה ד"ר פלוג ר"ח
בתעלה העוף ור"ע דבמש'
ח"ה מטאת העוף וכו'
הספק ר"ה ייעלה לתמוה
סימני קבוצה אלא שמתא
ר"י דקון שער העוף רן
כפי ליה כעטלס לתמוה
וכינו קבוצה וכו' א"ת
בש"ס דסמ"ח דף כ"ו
א"ל כ"ה ח"ה תלי ומטאת
העוף הכזה על ספק
לכ"ר ויכחו שמו אומרים
בשי"ס ור"ה אומר
קבוצה

שעטשה כבר עלי וקרנן עוהרה שעטשה כבר שלך. תוס': אלא
מביא חטאת העוף. כתב הר"ב ואשכחתי מביא כרבנן דאמרי
לעיל [כו']. ראה לומר בגמ' פ"ג דף י"ח וילפי להו מדכתיב
(במדבר ו') וקדש את ראשו ביום ההוא. והוא ח"ה"פ שלא הביא

השמו. ע"כ. וכחז ר"ש ושולח העוף
אי בעי מיייתי לה לשם נדבה. ואי בעי
לא מיייתי לה כלל. כיון דדורון בעלמא
הוא. לא מעכבא. והרמב"ם בפ"ו
כתב שאינו מביאה לפי שאינה
מעכבת. וכחז הכ"מ המיה לי ח"ה"פ
שאינה מעכבת למה לא ביאנה. ויהנה
עליה: ועולת בהמה. כדי לגלח על
אחד מן הדמים. שכיון שהוא ספק
טמא. בסוף שלשים אינו רשאי לגלח
בלא הבאה קרבנותיו. תוספות.
והכי ה"ה במוספתא דמתני' דלקמן
ומטאת אינו יכול להביא שאין מטאת
בהמה בזה מהספק. ושלמים טעונים
לחם וזרוע בשלה. ואין שלמים כאלו
באים נדבה. תוספות פרק בחרא

נדבה דף ע' א: אמר רבי יהושע נמלא זה מביא קרבנותיו לחלוקין.
גמ' ולייתי ומה בכך ומשני לא אמר ר' יהושע אלא לחד דזה
את התלמידים פרש"י שיהו נושאין ק"ו בעלמן ומה ר"י שידע
הוא בעלמו שאין בדבריו ולא כלום משיב דבר שאינו משנה ק"ו
לשאר כל אדם שאפי' יודע שאין בדבריו ולא כלום ושאר חביריו
יהיו מלעגים עליו לא ימנע מלשאל כל נרו וכו': ב' אובל
בקדשים אחר ששים יום כו'. כתב הר"ב אבל קודם לכן לא כו'

ולאחר ל' יום מגלה מוקי לה בגמ' באשה וקמן דללו בני חובא דהקפת ראש צינהו כדלעיל. ומ"ס הר"ב מביא ב' לפורים והם
נעשים בחון ולא היו כהו משום חולין בעזרה. בגמ'. ומ"ס ושולח בהמה. משום ספק נזיר דאלו מטאת ושלמים לא. כמו שכתבתי
לעיל. ועוד דהכל דספק מזורע הוא ואינו יכול להניף ושלמי נזיר טענות הטפה. תוס' דנדה [סג]. ומ"ס הלכך לריך להמתין
שלשים יום של ספק נזירות לשון הרמב"ם לפי שאינו מחנחי טהרה שלא יהיה בין תגלחת ותגלחת אלא ז' ימים ולא יותר. אלא
הכוונה שלא יהיה פחות. ע"כ. ומ"ס ולמחרת יום תגלחתו מביא קרבן מזורע כו' ומביא מטאת העוף שחטאת בהמה אינה בזה
על הספק. תוספתא בפרק בחרא. ומסיים בה הכי להביא מטאת העוף אינו יכול שיעיר שהביא קרבן עני לא יאל' [כדתן במשנה
י"ב פרק י"ד דנגעים] כ"ל עושה יכתוב נכסיו לאחר ומביא קרבן עני [וע"ס משנה י"א ח"מתי כותב] ופסקה הרמב"ם בסוף
הלכות נזירות. וכ"כ התוספות סוף פרק דלעיל דף כ"ה. ומ"ס ותגלחת מזורע אינו עולה לא לתגלחת נזיר טהור. ולא לתגלחת
נזיר טמא. כך השיב רשב"י לתלמידיו. לפי שאין שוין. דיגלות חילוטו של מזורע לגלל שער של ימי ספרו. וגילות נזיר טהור
להעביר דל"ז עוד גידול. וגילות דימי ספרו שהוא ג"כ להעביר מ"מ גילוחו לפני זריקה דמים. שהרי ביום השביעי מגלח וביום
השמיני מביא קרבנותיו [כדתן במשנה ו' פ"ג]. וגילות נזיר אחר זריקה אחד מן הדמים. וגילות נזיר טמא שהוא ג'
קודם זריקה אחד מן הדמים. [כדתן התם] מ"מ אינם שוים דמזורע לפני ביאת מים כדכתיב [ויקרא י"ד] ביום השביעי יגלה [את]
כל שעריו [ועו'] [ורחן [את] [כל] בשרו במים וטהר. ונזיר טמא אחר ביאת מים כדכתיב [במדבר ו'] וגלח ראשו ביום טהרתו משמע
לאחר טהרה. דמגלה לאחר ביאת מים: אחר ששים יום. הקשו בחוס' פרק דלעיל דף כ"ה. דהא תנן במשנה ב' פ"ג שמי שער שמי
נזירות

אלא מביא חטאת עוף. לספק טומאות נזירות. ואשכחתי
מביא כרבנן דאמרי לעיל הביא חטאתו ולא הביא חטאתו מונה:
נמצא זה מביא קרבנותיו לחצאים. אם נזיר טהור הוא.
דעולה ראשונה היתה חובה ועתה הוא מקריב חטאת ושלמים:
אבל הודו חכמים לבן זומא.

קרבן שחרתך. אמר לו בן זומא. ומי שומע
לו שידור כנגדו בנזיר. אלא מביא חטאת
העוף. ועולת בהמה. ואומר אם טמא
הייתי. החטאת מחובתי. והעולה נדבה.
ואם טהור הייתי. העולה מחובתי. והחטאת
בספק. וסופר שלשים יום. ומביא קרבן
טהור. ואומר אם טמא הייתי. העולה
הראשונה נדבה. וזו חובה. ואם טהור הייתי.
העולה הראשונה חובה וזו נדבה. וזה שאר
קרבני. אמר רבי יהושע. נמצא זה מביא
קרבנותיו לחצאים. אבל הודו לו חכמים
לבן זומא: ב' נזירי. שהיה טמא בספקיו.
ומחלף בספקיו. אובל בקדשים אחר

נזיר טמא. או כדן מזורע שנתרפא. ואינו יכול לגלח עד
שלשים יום מיום שער. שמה נזיר טהור הוא. ואסור
לגלח עד מלאת ימי נזרו ועד שיביא קרבנותיו. ולאחר
שלשים יום מגלח ספק תגלחת מזורע. ספק תגלחת טומאה
של נזיר. וספק תגלחת טהרה. ומביא שתי ליפורים כדן תגלחת
חלומו של מזורע. וחטאת העוף הבאה על הספק משום ספק
נזיר

כחון מדליין קרבן, וששם כחן ככתוב, ואח"כ מגלח וטובל, וסופר ז"ו או יותר, וחוזר
ומגלח וטובל. ולמחרתו מביא כבש לאשם, וכבשה לחטאת, וכבש לעולה. ואם דל הוא,
מביא כבש לאשם וכ' חורים או ב' בני יונה א' לעולה וא' לחטאת: [ג] סתם נזירות
של ל' יום (יד) שציוס ראשון מנזירותו כשהספק הם כטמא בזה. והרי אסוראי
כטמא, לריך ב' גלוחין, א' אחר הזאה ג' ו', שטובל ומגלח בז', וא' בסוף
נזירות דטהרה: (שו) בזהו יום עלמו כשהספק כמו אם הוחלט בלעטו
מכבר. והיום ודאי נתרפא. והרי אם היה בזהו בזהו יומולע נמי, היה
לריך ב' גלוחין, א' כשנתרפא, וא' אחר ז' ימים שסופר ח"כ.
ואותן ב' התגלחות היו דוחין לנזירות [כפ"ו ס' כ"ט], גם קודמין
לגלות נזירות טומאה או טהרה. משא"כ גלוח של ספק מזורע,
אין דוחה לנזירות, אבל קודם הוא לגלות נזירות טומאה או טהרה,
כששיניע זמן גלות הנזירות, מגלה מקודם גלוח של ספק מזורע:
שביעי

יבין תפארת ישראל יבין

(ט) אחר השנים ימי נזירותו: ז' לספק טומאות נזירות. דאשכחתי אינו יכול
להביא מהשם חולין בעזרה, ואש"ס בדיעבד יאל' בחטאת עוף: (יא) כדי
לגלח על א' מהבהמות לגילוח נזירות טהרה, וחטאת אינו יכול להביא
מהשם חולין בעזרה. משא"כ עולה בא' בנדבה ג"כ. מיהו שלמים אף
דג"כ בא' בנדבה אפי' אינו יכול להביאו, דשלמי נזיר לריכים זרוע בשילה
ולחם, וכרי כה"ג לא מיייתי בשלמי נדבה: (יב) ואש"ס אין בכך
כלום: אמר המפרש, כדי להנין משנה ב' יפה, ראוי לט לחזור לעמינו
דיני נזיר טמא וטהור, ודיני מזורע. וכן הוא ביום סו' ומגלה, ולמחרתו מביא ב' חורים
מונה ז"ו ומה כהן בג' ו' וטובל ביום סו' ומגלה, וכבש שנתמא בעת,
או ב' בני יונה, א' לעולה וא' לחטאת, וכבש אחד לאשם. ואח"כ חוזר
ומנה נזירות שקבל, ומביא כסות כבשה לחטאת וכבש לעולה ואיל' לשלמים,
וחוזר ומגלה ומזהר כיון. ודין מזורע כשנתרפא מביא ב' לפורים, ויבשחין

נזיר עומא. ועולת בהמה מכוס ספק נזיר טהור. והט"פ שאיט
מביא שאר קרבנות של תגלחת טהרה. הא חמרינן אס גלח על
אחת משלבתן יא. ומתנה עליה שאם איט נזיר טהור שחאה עולת
נדבה. ודין מטרע מוחלט שרריך שני תגלחות. אחת לאחר גמר
הטוטו כשנרפא מטרעו. ואחת

לאחר ימי ספירו לאחר שספר שבעה
מן התגלחת הראשונה כדכתיב (ויקרא
י"ד) והיה ציוס השביעי יגלח את כל

שעריו. וזה שהוא ספק נזיראיט וכול לגלח. הלכך לריך להמתין ל'
יום של ספק נזירות טהרה ומגלה תגלחת של ספק ימי ספירו
של מטרע וספק נזירות טהרה. ומביא עולת בהמה של
ספק נזירות כדי לגלח על הקרבנות ומתנה עליה.

ולמחרת יום תגלחתו מביא קרבן מטרע כדי להחירו בקדשים.
ומביא חטאת עוף שחטאה בהמה אינה צאה על הספק. ואיט
מביא אס. שהאס איט מעכב מלאכול בקדשים וממא שאלחר

ס' [ויס] אוכל בקדשים שאז מביא כפרו על ספק חטוטו ועדיין
הוא אסור לשחות יין ולשתא למחיס דשחא מוחלט היה. ותגלחת
מטרע איט עולה לא לתגלחת נזיר טהור. ולא לתגלחת נזיר

טהור. וטעון עוד שני תגלחות. אחד לנזיר טמא ואחד לנזיר
טהור. ואס מטרע מוחלט היה כל מה שמנה לימי נזירות אין
שוין לו. שמי חוטוטו וימי ספירו אין עולין לו. ולריך למטה עוד

ל' יום ולאחר ל' יום מגלה ספק נזיר טמא. ספק נזיר טהור.
ומביא חטאת העוף בספק נזיר טמא. ועולת בהמה בספק נזיר
טהור כדי לגלח על הקרבן ומתנה עליה. ועדיין אסור לשתא יין.

ולשתא למחיס. דשחא מטרע מוחלט היה ולפיכך השתי תגלחות
הראשונות לא עלו לו לשם נזירות. לא של עומאה ולא של טהרה.
ושמא נזיר טמא היה. ותגלחת השלישית תגלחת של עומאה היא.

קרבן נזיר טהור ומתנה. ואח"כ מותר לשחות יין. ולהשתא למחיס.
וספק לרעה מונה שנה ומגלה תגלחת של ספק טומאה. וספק
קדשים. ומונה עוד צ' שנים קודם שיסחה יין ושתא למחיס:

נזירות מגלה הראשונה ציוס ל'א. והשניה ציוס ס'א וא"כ לא
היה אוכל בקדשים עד יום ס'ב שהוא יום הבאת קרבנותיו ציוס
שאלחר יום התגלחת. ומירלו דכיון דתקן לעיל שאס גלח ציוס ל' דיאל
ט"מ דמדלו' מגלה ציוס ל'. והכא משום אכילת קדשים הקילו בשני
תגלחות הראשונות. וכתיבו דלפי' אוכל

ציוס ששים גופיה. דהא תקן לעיל אס
גלח השניה ציוס ששים חסר אחד יאל. ואט"ג דלאחר ס' [תקן] ה"ג חמרינן

פרק שני [נזירים] אוכל בקדשים אחר ח' ימים ור"ל ציוס הח'
עלמו. ע"כ. *אבל דברי הר"ב אין לפרש כן. שהרי כתב ולאחר ל'
יום מגלה ספק תגלחת מטרע ונ"ל שר"ב סובר דאחר

ס' יום דוקא וטעמא לפי שאמרו שיהא נזיר שני נזירות
שלמים. דהייטו צ' פעמים שלמים. והואיל וכן. התגלחת הראשונה
יכול לגלח כדין כל תגלחת נזיר שמלוכה לכתחלה ציוס ל'א.

והייט דכתב ולאחר ל' כו' אבל השניה מגלחה ציוס הס' והייט
דכתגלחת שנייה כתיב לריך להמתין ל' יום ומגלח וכו'. ויש לפרש
דה"ק ומגלה ציוס הל' עלמו. וזה רשאי לעשות כדחקן נמי לעיל

שאס גלח הראשונה ציוס ל' והשניה יום ס' חסר א' דיאל. וה"ג
דכוונה שהתגלחת הראשונה בראשון מימי נזירות השניה ותגלחת
שניה ציוס הל'. והלא קקט לעיל בכה"ג דלחרן. לפי דלשמועין

רבותא דתרתני ניהו בתגלחת הראשונה שהוא ציוס שלשים מימי
נזירות הראשונה והוא עלמו יום הראשון מהשניה. וכ"ש דהכא
דמגלה ציוס ל'א שכבר עברו כל ימי נזירות הראשונה. ותוס'

פרק ברה"ד נדנה דף ע' כתבו ג"כ דציוס ס'א אוכל. אבל לא
דקדקו לפרש להם קן: וישורתה יין ומשתא למחיס אחר ק"כ יום.
לפי

לפיכך לריך למנות עוד שלשים יום של נזירות טהרה. ומביא
וכן אס נדר נזירות שנה. ואירע לו בראש שנתו ספק טומאת מת.
ואוכל קודם שיסחה יין ושתא למחיס:

שהתגלחת הנגע דוחה י"י
ע"פ פ"ו כ"ב: *
שנויי נוסחאות
ששים יום. כתיב ששים
ואחר יום. יין. נ"ג
וכתיב ונמנתי בין.

תוספת רעק"א
ב [אות נ] תו"ס ד"ה
אחר ששים יום. אבל
דברי הר"ב אין לפרש
כן. וכחוס' דף נ"ה
כתב בשם מהר"ף דבב'
חנ"ל חז"ת הראשונות
הקילו לגלח ביום ל' כדי
למחר לאכול בקדשים
אלא דגלוח הראשון אינו
מביא החטאת עוף עד
יום ל'א דאע"ג דק"ל
דאם גלח ביום ח' מביא
קרבנותיו בח' כדלעיל
פ"ו מ"ו הבא כיון דנזיר
מביא משום ציטתו
מיוזו כאלו טובל משום
טומאתו (והו"י כסבל בח'
דמביא קרבנותיו בח')

וא"כ סתחיל הנזירות
הב' ציוס ל'א ששהיבא
הקרבן ומגלה ביום ס'
ולמחרתו מביא עוף של
מפירה ואוכל בקדשים.
ותגלחת ב' האהרונות
היו כמו כל נזיר דמגלה
לכתחלה ביום ל'א ויום
ס'א הוא לפני יום א'
וביום קב"א נשלטו ס'א
יום כמו בניור ב' נזירות
ומגלה ושותה יין. ומ"ש
התו"ס בבבונת הרע"ב
דגלוח הראשון הי' ביום
ל'א כדין כל תגלחת
נזיר וכו' ותגלחת שני'
מגלה ביום ל' וזה רשאי
לעשות כדתיב וכו' וה"ג
דכ"ו חז"ת שהתגלחת
הראשונה וכו'. לא הכניח
דוה אית דחושבים

הנזירות מימי התגלחות
ראשונה רהיינו מן ל'א
אבל מ"ס לכתחילה בעי'
תגלחת שנייה ג"כ ל'א
והיינו ס'א ברכתני להרי'
פ"ב ס"ב דנזיר ב' נזירות
מגלה ראשונה יום ל'א
ואת הב' יום ששים וא'
וא"כ מגלה תגלחת נזיר
ביום ס'א ואינו אוכל
בקדשים עד ס"ב שמביא
קרבן ספירתו ומ"ש
קרבן ספירתו נקט לעיל
התו"ס ודלא נקט לעיל
כד"ג. תהני הא אדרבא
תני להריא לעיל תגלחת
ביום ס'א. וכל דיבור
של התו"ס בזה לא יבתי
להבין:

לקושים
בקורה וט"ג דכ"ג ע"ס
כסר מוה ע"ס דרבו
וכתיב ואתה אומר בקורה
אחש תני קאי היינו
משום דס"ס סתלה לחש
אינה קבועה ממש וט"ל
לכ"ג דלא שייך בה לכוון
קבוע אף מדכתיב הכו"ס
ע"ס נראה דאחש ויהיו קאי
וכפטיא דסוגיא וט"ל
דנאמן

פירוש הקצר

תפארת ישראל

פירוש הארוך

פ"ו דהיי אס הוא מטרע אסור לאכול בקדשים עד שיצא קרבנותיו,
וקרבנותיו א"א שיצא עד שיגלח ב' גלוחין של לרעה, א' מיד
וא' אחר ז"י. והרי א"א שיגלח מיד, דשחא איט מטרע. והרי נזיר
סבור אסור בגלוח עד ל' יום, וגם יין אסור לשחות עד שיספור ממירותו
וממירותו א"א שיספור עד שיספור חטילה מטרעו, דכרי גלוח לרעה
קודם הוא לגלוח נזירות. לכן ממתין ל' יום ומגלה גלוח ראשון לרעהו
ומדיש לחוש שמא לא היה מטרע וגם לא נטמא, ואס כן מיר סבור הוא
ואיך רשאי לגלח קודם הבאת קרבנותיו, לכן יצא אז עליו עולה א' כדי
לגלח עליו, ויתנה שצאס איט מיר סבור יהיה עולה זו לנדבה. אבל
גלוח הב' של לרעה א"א שיגלה ז"י א"כ, דשחא איט מטרע, רק מיר
טמא היה, והגלוח ראשון גלוח היה לנזירות טומאה, ומגלה סתחיל
נזירות טהרה מיד אחר גלוח הראשון, וכשיגלה אחר ז"י, נמאס יגלח
תוך ימי נזירות טהרה. לכן נס לגלוח צ' לריך להמתין ל', סהס יחד
ס' יום, ואחר כך יצא קרבנות מטרע, ומותר בקדשים. אבל עדיין
אסור ביין, דשחא מטרע היה. והיו צ' גלוחין הראשונים של מטרע,
וא"כ הרי עדיין לריך גלוח לספק טומאה, ואי אפשר לגלוח אחר גלוח
הב' של מטרע מיד. דשחא טהור הוא, ואז חוקק אחר גלוח הב' של
מטרע מיר מתחיל נזירות טהרה, ואס יגלח בסך, נמאס שיגלה תוך ימי
נזירות טהרה לכן נס לגלוח טומא' לריך שימתין ל' מקודם, ומגלה ומותר
ומונה ל' לנזירות טהרה ומגלה נזירות טהרה, שהס הכל יחד ק"כ יום,
ואז מותר ביין.

פ"ו דהיינו היה טמא וודאי ומטרע וודאי והרי נתרפא, היה מגלה
מיד תגלחת לרעה ראשון, ובספר ז"י, ומגלה שניה צז, ומביא
קרבנותיו בח', והיה מותר אח"כ בקדשים אס כבר הוזה צנ' וז'
לנזומאטו, ואח"כ היה כופר ז' ימים כדי לגלח אחר כך לנזירות
טומאה [שמי ספירת של לרעה, אין עולין לנזיר ימי טומאה או טהרה],
וא"ל לחזות צקן צנ' וז', שהרי כבר הוזה. אבל מגלה ציוס סו'
לנזירות טומאה, ופתחיל אחר כך למנות ל' לנזירות טהרה, ומותר
ומגלה לסוף נזירות טהרה ומותר ביין. אבל זה הרי מסופק שמא
לא נטרע ולא נטמא, והרי נזיר טהור, ואיך יגלח תוך ימי נזירותו
ואט"ג דהו"ל ס', דשחא נזיר טמא הוא דמותר לגלח מיד, ואח"כ
שהוא נזיר טהור דלמא מטרע היה ונתרפא ומותר לגלח מיד,
דעשה דוחה ל"ת. אפ"ה כל שאפשר תקונו צלי יהיה הס"ס אסור
לנרוס הס"ס לכתחילה לכן צלמת לא יגלח עד אחר ל"י, וכתוך כך
מזה צנ' וז', ואחר הל' יום יצא צ' לפרים ויגלה. וממא שאס
מטרע היה נחשב לו תגלחת זה לתגלחת ראשון של מטרע. ואס לא
היה מטרע רק נזיר טמא, נחשב לו תגלחת זה לתגלחת נזיר טמא,
ולכן מביא ג"כ אז חטאת העוף שעל הקרבן כדיון של נזיר טמא,
אבל עולת העוף ואשם שמתויב נזיר טמא ג"כ לא יצא, דשחא
אינו טמא ויהיה חולין בעזרה. והרי צלל זה אין מעכבין. מיהו
שמא אינו מטרע ולא נזיר טמא, אלא מיר טהור והו"ל תגלחת זה
תגלחת נזיר טהור. לכן יצא אז נס כן עולת בהמה בתנאי, שהס הוא מיר טהור,
לא יצא, אלא חטאת חולין בעזרה, והרי בחטאת אינו יכול להסתת
בעולה, דהרי אינה צאה בגלוח. ואף דבשלמים יטל להתנות, עכ"פ א"ל לכן,
דהרי בדיעבד אס גלח על א' עת קרבנות יאל, נס
לכבוז לחס א"ל. מיהו נס אחר גלוח זה אסור בקדשים, דשחא מטרע
היה שאסור בקדשים עד שיספור ז' ימים יגלח שנים. וגם ביין אסור מה"ש עדיין,
דאס מטרע היה לא עלה לו גלוח של לרעהו לגלוח נזירותו. וסו דשחא נזיר טמא היה,
וגלוח

אבל בזמן שהוא ספק טי' מיה טס ס'פ כפי' ופי' ט'א :

שנויי נוסחאות (תגלחת הנזיר). דלי' ובמשכ'ר לתגלחת. ; כתיב לתא. שהוא דאי. כתיב שהוא. וכן כסמך. אינו דוחה. כתיב וכתיב ובמשכ'ר. אינה :

חוספת רעק"א

[אות נא] שם בחו"מ ד"ה ושרותה ב'. קשה לי דבין דביום ס'. לעני' כיון דביום ס'א סביא חטאת העוף של ספירו משום חבי מחילי הסנין מיום ס'א (עני' בחו"מ) :

לקוטיים

כדאמין וכפי' יל דתן סוגיא דלקמן אלה כר' יהודה וכפי' דהכא נמי קתן בני מבוס דמיתאי מרי' בני יהודה ומסתמא כאלוה ס'ל ואפי' דבהנור' לא סתפי' כן בכמה מקומות מניין כן פסוקים כפי' חילוק מפי' למי' ו' לפי' למסכתא אחרת. (ש"ס) :

לפי מ"ש בדברי הר"ב דלחר ס' דוקא. ויום הגילוח הוא ביום הס' וממלא שמחשב לניירות השלישית מיום הס'. לפי שעולה לכאן ולכאן כדלעיל. ואם גלח הראשונה יום שלשים. מגלח השנייה יום ס'. וממלא שהגלחת השלישית ביום הששים. ותגלחת הרביעית ביום ק"ך. וקשה דתנן אחר ק"ך.

והתוספות כתבו שמנינו התחיל ביום ס"ה ומגלח ביום ל"א. דהוא יום ל"א לניירות השלישית. ומשלים על

הל"א עוד כ"ט יום. וכן כליס ביום הק"ך. ומגלח ביום קכ"א שהוא יום ל"א. ובו ביום הותר לשחות יין ולהטמא למתים. אבל קשה לי דכיון דביום ס' מגלח כמו שהוכיחו דאם לא כן לא הותר בקדשים אלא עד יום ס"ב. והיאך נאמר שמנינו מתחיל ביום ס"ה. ולא תנן הכי בפ"ג. אלא דאורו יום עולה לו לכאן ולכאן. ובדבור שח"כ כתבו דהא דסוחה יין לאחר ק"ך היינו ביום ק"ך. וזה כפי שיטתם שמשפטים כן ג"כ לאחר ס' שהוא ביום ס'. אבל לפירושי שכתבתי בדברי הר"ב קשיא ו"ל

דאידי דתנן לאחר ס' דוקא. הנה נמי לאחר ק"ך. אבל אה"נ דלאו דוקא אלא אף ביום הק"ך עלמו הותר לשחות בין ולהטמא למתים. ומלאתי להרמב"ם בפ"ח מהלכות נזירות שכתב ואם הביא קרבנותיו ולא גילח אין ההגלחת מעכבת אלא שותה ומטמא לערב ע"כ. ולא ידעתי למה התנה

לערב ע"כ. ואף הכ"מ לא כתב זו מנין לו. גם לא העיר בזה כלל. ועוד לעיל מסך העתיק משנה ט'

דפי' נוטל הכהן הזרוע כו' ואח"כ הותר הנזיר לשחות יין ולהטמא למתים. ולא התנה לערב אלא משמע דמיד הותר. ואח"כ דשמה דקדק כן ממשנהו זאת. דלהכי קאמר לאחר ק"ך דנקטה מלתא פסיקתא לפי שאפשר שיביא קרבנותיו ולא יגלח ואז לא הותר כל אותו יום עד לערב. אלא דלא ידענא טעמא מאי שכיין שאין ההגלחת מעכבת. מה לי יום המחרת מה לי יום הבאח קרבנות משזרק עליו הדם יהא מותר בזימו כמו לאחר היום כיון דאין ההגלחת מעכבת. מנלן לחלק בין הימים בלא ראייה מוכרחת:

יכין תפארת ישראל יכין

שעומאה יולאה מגופו, כוז וזבה יולדת מלורע. אבל עדיין אסור ציין, דשמה מלורע היה, והיו צ' התגלותו אלו לזרעו, שאין עולין לגלוח טומאה או טהרה של נזיר. ושמה גם טמא היה, וצריך לגלח השתה תולה לעומאה ואחר ל' יום יגלח לטהרה. וזה אינו יכול לגלח השתה אחר ז' ימים מגלוח הכ' גלוח הג' לעומאה, דשמה אינו טמא, וממלא שמיד אחר גלוח הכ' מהחיל מירות טהרה, ואם יגלח אחר ז' ימים הכי יגלח הוד מלאות. לכן יפתח עוד ל' יום ויגלח, ויביא שז חטאת עוף על הספק, משום ספק הגלחת טומאה. ויביא אז גם עולת זבחה בהנאי, כמו בתגלחת צ', דשמה לא נטמא והיה תגלחת זה תגלחת נזיר טהור. מיהו עדיין אסור ציין, דשמה מלורע היה ועמא היה, והיו צ' גלוחין הראשונים לזרעו, ושלשי לעומאהו. לכן ממתין שז אחר גלוח ג' ל' יום, ומביא ג' קרבנות נזיר טהור, וממנה על העולה שבהם לא היה מלורע ולא נטמא, וכבר יא בעולה שהביא בגלוח ראשון, יהיה זה העולה שמביא השתה עולת נדבה, והחטאת והשלמים שמביא השתה, הכי ודאי יביא זבחה עדיין. ואחר כך שותה יין ומטמא למתים ומגלח בכל עת. וכן אם קבל נזירות שנה, ונטמא ביום א' משנה ראשונה, אסור להכל קדשים עד אחר צ' שנים, ואסור ציין ועומאה עד אחר ד' שנים, ומגלח ציין כל שנה ושנה, ומביא קרבנות בכל גלוח כדלעיל. מיהו כל זה בגשים וקפטים כפי' צ', דגזול אסור לגלח מחשב הקפה ראש שלא במקום מלוא. אבל ההגלחת אינו מעכב נזיר טהור כרמב"ם [פ"ח מניירות ה"ו] :

זה הראשון, לגלוח טומאה היה. לכן ממתין עוד ל' ומגלח שנית, דאם מלורע היה, הכי היה גלוח ראשון לחלוטו, וגלוח זה לטהרתו, ולכן היה מהרהוי שיביא למחרת גלוח, קרבנותיו של מלורע, דהיינו ג' זבחות כדי להזכיר בקדשים. אבל שמה אינו מלורע והיאך יביא חולין לעזרה והכי חטאת מעכב צו [כרמב"ם פ"א ממחוקי כפרה ה"ה, ועי' לח"מ סס פ"ה ס"ז] והכי חטאת אינו יכול להביא בהנאי. לכן יכתוב נכסיו לאחר, וה"ל כמלורע עני, והכי ליה בחטאת העוף שעל הספק, והעולת העוף והאשם שצריך העני להביא, אינן מעכבין [כנזיר ד"ח צ' והרי"ג השמיט שהעולה שלו אינו מעכב, ולא ידעתי למה]. אבל אין להספק שמה תגלחת זה, הגלחת נזיר טמא היה, ויחייב להביא קרבנותיו כגלוח ראשון. ליתא דממ"נ, אם היה מלורע, הכי צ' תגלחת מלורע, קודמין לתגלחת טומאה. ואי לא היה מלורע, אם כן כבר גלח גלוח ראשון לניירות טמא. אבל יש להסתפק שמה אינו מלורע, רק נזיר טמא היה, והיה תגלחת ראשון לעומאה ותגלחת זה לטהרה. לכן יביא השתה עולת זבחה בהנאי כבתגלחת ראשון. ואחר שהביא קרבן מלורע שגלוח הכ', מותר בקדשים, דהכי כבר הוזה ג' ו' וטבל לספק טומאה. וא"ל עכ"פ אם היה מלורע, היו צ' התגלותו אלו לתגלחת מלורע, וה"ל מחוסר כפורים מדלא הביא עדיין קרבן לניירות טומאה, דחטאת העוף שהביא בגלוח ראשון לספק נזירות טומאה, קודם זמן היה, ומצריך לגלח צ' תגלחת מלורע תחילה. ליתא, דאין מחוסר כפורים רק למי

ציננים חוספת יום טוב הגוים פרקה נזיר ר"ע מברשנורה

פ"ט א הוים אין להם נזירות. פ"ח כ"ה פי' יושבתי מור ש"ג ה"ב מ"ה פי' צ' מה' נזירות פ"ט : נשים ועבדים יש להן. מ"ה טס פי' וברא"ש נפקו לרבי פי' מ' יולד : שהוא כופה את עבדו. מ"ה טס כ"ה : שנויי נוסחאות פ"ט א מבעבדים. כתיב מעבדים. שהוא כופה. כתיב וכתיב וכמשכ"ר. כופה וכן כסמין. חוספת חדשים פ"ט א במשנה ועבדים דכתיב ואמרת אליהם לרבות את עבדו. (ש"ס) :

פרק א הגוים אין להם נזירות. כתב הר"ב דכתיב ברים פרשת נזיר דבר אל בני ישראל. בני ישראל נזירים בני זמן ואין גוים נזירים בני זמן. ופריך לה דהא כתיב נמי איש. ובזרעין דכתיב בני ישראל ואיש. מקיימין שניהם למעוטי עובד כוכבים מענין אחד דזרעין. ולרבויו מאיש לענין אחר דהתנן במשנה צ' פ"ח דזרעין ומשני שאני הכא דאמר קרא לאציו ולאמו לא יטמא בני שיש לו טומאה ילא עכו"ם שאין לו טומאה פירש"י כי נגע זמת דאמר קרא (במדבר י"ט) ואיש אשר יטמא ולא יתעטף כלומר חתקט טומאה לטהרה. וכתבו התוספות ועכו"ם אין לו טהרה דכתיב (שם) והיתה לבני ישראל למשמרת למי גדה הטאת היא. למשמרת לבני ישראל ולא לעכו"ם : שהוא כופה את עבדו. כתב הר"ב ובשאר נזירים שיש בהם עמי נפש וכו'. וכת"א ח"כ חמ"א

פרק א הגוים אין להם נזירות. אין להם נזירות. אף על גב דגוים מקריבין נזרים ונזרות כישראל אם נזיר בני זמן אין עליו נזרות נזירות ומותר לשחות יין ולטמא למתים דכתיב ברים פרשת נזיר (במדבר ו') דבר אל בני ישראל. בני ישראל נזירים בני זמן ואין גוים נזירים בני זמן. ופריך לה דהא כתיב נמי איש. ובזרעין דכתיב בני ישראל ואיש. מקיימין שניהם למעוטי עובד כוכבים מענין אחד דזרעין. ולרבויו מאיש לענין אחר דהתנן במשנה צ' פ"ח דזרעין ומשני שאני הכא דאמר קרא לאציו ולאמו לא יטמא בני שיש לו טומאה ילא עכו"ם שאין לו טומאה פירש"י כי נגע זמת דאמר קרא (במדבר י"ט) ואיש אשר יטמא ולא יתעטף כלומר חתקט טומאה לטהרה. וכתבו התוספות ועכו"ם אין לו טהרה דכתיב (שם) והיתה לבני ישראל למשמרת למי גדה הטאת היא. למשמרת לבני ישראל ולא לעכו"ם : שהוא כופה את עבדו. כתב הר"ב ובשאר נזירים שיש בהם עמי נפש וכו'. וכת"א ח"כ חמ"א

ולקטמא למחיס בעל כרחו: ואינו בופה את אשתו. בעל כרחו ובשאר נדרים שיש בהם עינוי נפש או בטול מלאכה אין הרב לרין לכוף את העבד אלא הם בטלים מאליהם דכתיב (שם ו') לאסור אסור על נפשו מי שנספס קטיה לו יאל עבד שאין נפשו קטיה לו וכן השבועות כולם שנשבע העבד בין שיש בהם עינוי נפש בין שאין בהם עינוי נפש אין רבו לרין לכופו שמאליהם בטלים שהרי אין לו רשות לעלמו אבל נדרים שאין בהם עינוי נפש ואין בהם בטול מלאכה לרבו חייב העבד לקיימם ואין רבו יכול לטפו עליהם לבטלם: מיפר נדרי אשתו ואינו כיפר נדרי עבדו. שאם נכרלה צדק שגדירה אשה אחר שהפר לה ורואה שתקיימו אינה חייבת לקיימו אחר שהפר לה פעם א' ואם כפה את עבדו לעבור על נדרו ורלה אח"כ בקומו חייב העבד לקיימו: הפר לעבדו יצא לחירות משלים נזירותו. לא דוקא הפר אלא אם כפה את עבדו לשמות יין. ולהטמא למחיס: ואח"כ יאל העבד לחירות חייב העבד להשלים נזירותו אחר שאלא למירות. ומצ"ס פ"ה הפר לעבדו יאל לחירות בהאומר לעבדו מופר לך פקע זכות האדון ממנו ואלא העבד לחירות צבביל כן ולרין שיליים נזירותו ולכי מהם צפי' זה: עבר מכנגד פניו. שברח מרבו אחר שגדיר צמיר: ר"מ אוסר לא ישחה. יין. כדי שיטער וישוב לרבו שיכפהו לעבור על נדרו ויהיה מותר לשמות יין: ור' יוסי אוסר ישחה. שלא יחלה וימות שהרי עתיד הוא לשוב לרבו שיבקש רבו אחריו ויחזרו. ונמצא כאלו הוא צרבות רבו: ב נזיר שגלה. שהביא קרבנותיו ונלה עליהן ואח"כ טרע לו שנטמא צימ נזירותו: אם טומאה ידועה. טומאה שאפשר שהיתה ידועה כגון שאינה קבר התהום: סותר. והוא ומונה נזירות אחרת: טומאת התהום אינו סותר. אם טרע לו שבמקום שצבר היתה טומאת התהום והיא טומאה שאין אחד מכירה אפילו בסוף העולם אע"פ שודאי

אח עבדו*). ואינו בופה את אשתו. חומר בעבדים מבנשים. שהוא מיפר נדרי אשתו. ואינו מיפר נדרי אשתו. הפר לאשחו הפר עולמית. הפר לעבדו. יצא לחירות משלים נזירותו. עבר מכנגד פניו. רבי מאיר אומר לא ישתה. ורבי יוסי אומר ישתה: ב נזיר שגלה וטרע לו שהוא טמא יא. אם טומאה ידועה. סותר. ואם טומאת התהום אינו סותר.

לשבועות. שהגדרים אחר שגלה עליה. והשבועות אחר נפשה אחפלא. כדפי' הר"ב במ"ב פ"ב גדרים. ולפיכך שבועות דאוסר נפשה ואין לו רשות לעלמו כמ"ש הר"ב אין חלין כלל חיזה שבועה שהיה. אבל נדרים שאוסר החפן עליו כשאין לרבו טוס הרעה בזה הגדר. שפיר נאחר החפן עליו: ואינו כופה את אשתו. פירש הכפיה לחוד לא מהניח אלא לרין שג"כ יבטלנו בלבו כמ"ש במ"ב פ"ה גדרים: מיפר נדרי אשתו. פי' הר"ב שאם נתרלה וכו' לפי זה הפר לאשחו הפר עולמית פירושא קא מפרש. ח"ל רש"י חומר בעבדים מנשים שהוא מיפר נדרי אשתו לחוד חומר בעבדים מנשים שאם הפר לאשחו הפר לה עולמית [ו']: הפר לעבדו יאל לחירות משלים נזירותו. פי' הר"ב שאם יאל לחירות חייב להשלים. וז"ל רש"י משלים נזירותו שקבל עליו ומתחיל ומונה בכתולה. ואם מנה קלת צפני רבו משלים את השלה. ע"כ. ומ"ש הר"ב צבבם הרמב"ם היינו כגירסת הספרים דגריס ומשלים: ורבי יוסי אומר ישחה. כן הגי' בכל הספרים גם צבבתי*) הגמרות צבבנה ובגמ' ואם כן הלכה דישחה דר"מ ור"י הלכה כר"י וכבר השיג הראב"ד להרמב"ם שפסק צפ"ב מהל' נזירות דלא ישחה ומ"ש הכסף משנה שגדירה שהיה גורם (**): צבבתי רבי מאיר אומר ישחה ור"י אומר לא ישחה

אין נכראה כן מלבן פירושו שבמשנה: ב טומאה ידועה. פירש דהויל קבר התהום לא היתה ידועה מקרי וכו' בהדיא צבביתא בגמ'. ותימה לי שהרי טרע למי שקברוהו סס. והרמב"ם כתב

ואינו בופה את אשתו: ואינו מיפר נדרי אשתו. חומר בעבדים מבנשים. שהוא מיפר נדרי אשתו. הפר לאשחו הפר עולמית. הפר לעבדו. יצא לחירות משלים נזירותו. עבר מכנגד פניו. רבי מאיר אומר לא ישתה. ורבי יוסי אומר ישתה: ב נזיר שגלה וטרע לו שהוא טמא יא. אם טומאה ידועה. סותר. ואם טומאת התהום אינו סותר.

לשבועות. שהגדרים אחר שגלה עליה. והשבועות אחר נפשה אחפלא. כדפי' הר"ב במ"ב פ"ב גדרים. ולפיכך שבועות דאוסר נפשה ואין לו רשות לעלמו כמ"ש הר"ב אין חלין כלל חיזה שבועה שהיה. אבל נדרים שאוסר החפן עליו כשאין לרבו טוס הרעה בזה הגדר. שפיר נאחר החפן עליו: ואינו כופה את אשתו. פירש הכפיה לחוד לא מהניח אלא לרין שג"כ יבטלנו בלבו כמ"ש במ"ב פ"ה גדרים: מיפר נדרי אשתו. פי' הר"ב שאם נתרלה וכו' לפי זה הפר לאשחו הפר עולמית פירושא קא מפרש. ח"ל רש"י חומר בעבדים מנשים שהוא מיפר נדרי אשתו לחוד חומר בעבדים מנשים שאם הפר לאשחו הפר לה עולמית [ו']: הפר לעבדו יאל לחירות משלים נזירותו. פי' הר"ב שאם יאל לחירות חייב להשלים. וז"ל רש"י משלים נזירותו שקבל עליו ומתחיל ומונה בכתולה. ואם מנה קלת צפני רבו משלים את השלה. ע"כ. ומ"ש הר"ב צבבם הרמב"ם היינו כגירסת הספרים דגריס ומשלים: ורבי יוסי אומר ישחה. כן הגי' בכל הספרים גם צבבתי*) הגמרות צבבנה ובגמ' ואם כן הלכה דישחה דר"מ ור"י הלכה כר"י וכבר השיג הראב"ד להרמב"ם שפסק צפ"ב מהל' נזירות דלא ישחה ומ"ש הכסף משנה שגדירה שהיה גורם (**): צבבתי רבי מאיר אומר ישחה ור"י אומר לא ישחה

אין נכראה כן מלבן פירושו שבמשנה: ב טומאה ידועה. פירש דהויל קבר התהום לא היתה ידועה מקרי וכו' בהדיא צבביתא בגמ'. ותימה לי שהרי טרע למי שקברוהו סס. והרמב"ם כתב

אין נכראה כן מלבן פירושו שבמשנה: ב טומאה ידועה. פירש דהויל קבר התהום לא היתה ידועה מקרי וכו' בהדיא צבביתא בגמ'. ותימה לי שהרי טרע למי שקברוהו סס. והרמב"ם כתב

(*) היינו צבבתי ויחזלנו. (**) מהוספתא דגלה מסכתא משמע דר' יוסי סבר לא ישה (אך לפי' היה צ"ל שם אסר ר' יוסי), ודוחק לומר דר' יעקב דר' יוסי קאמר מהוסיס המוספתא על הא דהן צבבנה (דר"מ) קאמר שם והוא עמו ס"ל דגם כהם ישחה, ואלא המוספתא שם את המלות שתי שנים (פי' כשירי קרני לירושלמי), ק"ק מה הוסיס המוספתא על הא דהן צבבנה.

י בין תפארת ישראל י בין

פ"מ א) לשהות יין ולהטמא. ודוקא בנזירות לרין לכופו. אבל בשאר נדרים, אם יש בהן ענוי נפש, בטלים בלי כפיה, ואם אינן ענוי נפש לא מהני כפיה. משא"כ בשבועות, בכל גזונא בטלים בלי כפיה, מראש נפשה אחפליה, והרי אין גופו שלו: (ב) דכפיה לחוד לא מהני, אם לא יבטל הנדר בלבו [נגדרים פי' ח"מ] ואפילו להרמב"ם [פי' מנדרים פי' ח"מ] דגם יכול לכופו עכ"פ מודה דלרין לבטל הנדר בלבו, דאע"פ דבטול בלב לחוד לא מהני [נגדרים פי' ח"מ], עכ"פ צדיי כפיה מהני, ובשבת אפילו צדיי אמירה טול אכול מהני [י"ד פי' ר"ז סידר] אבל בכפיה לחוד סני אף שלא בעל: (ג) דצמורה צמורה אחר שהפר לה. פטורה מלקיימו: (ד) צמורה צמורה נזירות אחר שצפה לעבור, חייב העבד לקיימו: (ה) היט צמורה ענוי נפש, אבל שבינו לבונה גם בשהה מופרים רה כל זמן שהיה אלו [כ"ד ר"ז פי' ח"מ]: (ו) ומשלים נזירותו כן גירסת הרמב"ם. ור"ל דבאמר לעבדו מופר לך, על נזירותו שגדיר, יאל לחירות אבל משלים נזירותו, וראב"ד הגי' הוא משלים נזירותו ור"ל אם נכשחרר לרין להשלים [גשים ח"ב] הא

י בין תפארת ישראל י בין

אין נכראה כן מלבן פירושו שבמשנה: ב טומאה ידועה. פירש דהויל קבר התהום לא היתה ידועה מקרי וכו' בהדיא צבביתא בגמ'. ותימה לי שהרי טרע למי שקברוהו סס. והרמב"ם כתב

יצד דר לשבול. י"ג ע"כ

שנינו בנדרות... ע"כ פי' דר' על גבי נדר' על פני ממומתא... שחוקת טמא כו' וחוקת טהור דר' וכו' י"ג ע"כ

תוספת חדשים

בתו"ס ד"ה נמצא כו' כשמלאו בעיני שאל' כו' וכספר שופטים לדוד היום... שאלפ' של ידע כו' והוא מ"ס המצ"ס לשל דכ"ה... משוקע נקרקע י' לנו לומר... שלא ידע כה שום אדם ע"כ... שאלפ' י'

תוספת רעק"א

פרק ט ב [אות נב]

במשנה כ"ד ירד לשבול. בפסומו נראה דרוקא בחוקת טומאה דמת טמא אבל לא מחוקת טומאה דשרץ לפיני טו"ס א"ת. ולפי"ז אפשר לומר למת דטבוא' בטהור ירד' ב' דאהר הגילוח שהלך בקבר הטהור טהור אף דמחומר הערב שם לא מקרי חוקת טמא דמשמא מטיילא ערבא ועי' בתו"ס רמב"ם רמח"מ טבילה לא מקרי חוקת טמא דבידו לשבול וא"כ י"ל דוחו דירד לשבול מטומאת שרץ לא מקרי חוקת טמא דבידו לשבול אבל ירד לשבול מטומאת מת דמחומר מעשה תגלית וזו מקרי חוקת טומאה. ולפי"ז נ"מ לדי"נא בירד לשבול מטומאת מת של רובע קב עצמות וכן רביעית דם כיון דאי' גלוח לא מקרי חוקת טומאה. ודו"ק [אות נג] בהר"ב ד"ה ירד לשבול כו'. אבל בטומאת מת טמא ובתו"ס בסוגי' דס"ד א' ד"ה והמאחיל דבמגע אין חילוק בין שרץ למת דיש בו דין צמח דמטיק טהור אלא דלענין טומאת אהל בזה ספק טמא טמא ונ"ל דמוכרח בן טמא דאתא שם כשי רמב"ם מת בבלי ובלי צ"ח במים והוא במת אין בו דין צמח אע"כ דלענין טמא יש לו דין צמח ואולם מלשון הח"ט"ב משמע דבמת בכל ענין אין בו דין צמח וכן משמע לשון הרמב"ם פ"ד ה"ג מהל' אבה"ט שכתב לא אמרו ספק טומאה צמח טהור אלא לשרץ בלבד משמע דלמת דומיא דשרץ במגע אין בו דין צמח מה"ס נ"ל נקט הרמב"ם שם הלכה י"ד שרץ בבלי בלי צ"ח על המים כו' דבמת'

ולא שהיה הרוג וכן בחבורו ויהיב טעמא שהרי יודע בו זה שהרג וגם הראב"ד מודה לו בזה הטעם ושוב מלחתי בתו"ס פ"ז דפסחים דף פ"א וז"ל וא"ת היכי שייפא. טומאת התהום בקבר. והלא נודע שקבצוהו טס. ואיכא למימר כגון שפכל בקבר ומת. ע"כ: אם עד שלא גילה וכו'. פירש הר"ב אע"פ שכבר הביא קרבנותיו הואיל ונודע לו קודם הגילוח וכו' דהא דנמיירי דטומאת התהום אינה סותרת היינו דוקא אחר גילוח של טהרה וכו"כ התו"ס. ובמ"פ פ"ז דפסחים כתב נזיר שנודע לו בטומאת התהום לאחר שהביא קרבנותיו ח"ל להביא קרבן טומאה כו'. משמע ללא איכפת לן בגילוח. ובגמ' למתני' מאן הנא ח"ר יומן רבי אלעזר היא. דלמך תגלחת מעכבת כדחתן סוף פרק ח'. ועוד טס במשנה ט' לת"ק. ופירש"י דאילו לרבנן כיון שזרק עליו אחד מן הדמים שוב אינו סותר. וכן פסק הרמב"ם בחבורו פרק ו' מהלכות נזירות נודע לו אחר שזרק עליו אחד מן הדמים אע"פ שלא גילה הואיל וטומאה שאינה ידועה היא אינו סותר. ע"כ. ואכתיו לא ניהא ההוא ליטנא דהר"ב דפסחים שהיה ליה לכחוד לאחר שזרק עליו אחד מן הדמים. גם הא דהכא לא ניהא שהיה לו לפרש דדוקא לר"א היא מתני'. ולא עוד אלא מדכתב דהא דנמיירי כו' משמע ודאי דלרבנן הוא דקאמר הכי דאילו לר"א לא אינטריך לנמיירי אלא טעמיה משום דס"ל בעלמא דתגלחת מעכבת. לכך נראה שהר"ב סובר כלשון אחר שבפירוש רש"י דאמר רבא ח"ש עד שלא גילח וכו' דמפרש דרבא חולק אדר"י דמקיים למהני' כר"א ולא כרבנן דקסבר רבא דמהני' גמי מחוקמא כרבנן דמודו רבנן גבי טומאת התהום כו'. ומיהו לשוט דפסחים שלא בדקדוק נכתב

אם עד שלא גלחתי בין כך ובין כך סותר. כיצדו ירד לשבול במערהו ונמצא מת צף על פי המערהו טמא. נמצא משוקע בקרקע המערה. ירד להקר טהורא. ליטהר מטומאת מתהו טמא. שחוקת טמא טמא. וחוקת טהור טהור. שרגלים לדבריהו

ומ"ג דאי כר"א וחי נמי כרבנן אליביה דרבא הל"ל אחר הגילוח. מן הדמים: ונמצא מת לך כו' טמא. דספק טומאה ברה"י ספיקו טמא. תו"ס. ומ"ס הר"ב והא דקיי"ל ספק טומאה כו'. במ"פ פ"ד דטהרות ופלוגמיהו דהנאו הנאי בשרץ פליגי כמו שאפרש טס בס"ד: נמצא משוקע כו'. לשון הרמב"ם וכבר הגיע לך מזה המקום ענין נריך שיהיה מלוי לזכרון תמיד והוא שהמת כשמלאוהו בעיני שאי אפשר שלא ידע אותו שום אדם בזה המקום הנה הנחנו נחשבונו במדרגת טומאת התהום ח"כ שנמצא מי שידע בו ואם נמלאוהו מגולה ונראה. לא נאמר אולי לא עבר שום אדם עליו ולא ראהו ואין מי שידעוהו אלא נאמר שכבר נודע ואינה טומאת התהום. ע"כ: שרגלים לדבר. פירש הר"ב כלומר טעם ועיקר יש לדבר לומר דלא נמיירי להכחא לטומאת התהום כו' אלא כשהיה הנזיר בחוקת טהור כו'. וכך פירשו התו"ס. וקצת קשה מה הוסיף ההגא באמרו שרגלים לדבר אם הרגלים הללו אינן אלא החזקות שכבר הזכיר ויהיב בהו טעמא למה ירד להקר טהור. ולשבול מטומאת המת טמא. ואמר שהוא מפני החזקות. והרמב"ם מפרש וז"ל ופירוש רגלים לדבר שהענין יאל לדבר שאין לו תכלית כל זמן שגלך אחר האפשריות ואמנם העיקר כשנתיקיים איזה ענין שיהיה נתיחה בחזקתו עד שיבא דבר מבוחר שיבטלה מזה החזקה וכל דבר שיהיה בו ספק ואפשרות אחר הרי זה לא יסתלק החזקה. ע"כ. ולדבריו אחי שפיר בזה שכתב שרגלים לדבר הוא טעם למה ללך אחר החזקות. וזה לפי שאם לא גלך אחר החזקה אלא נאמר שאפשר שנשתנה ממה שהיה מחזק בו לא טבל לעמוד בשום ענין שכתבאמר אפשר שהוא כך לומר כמו כן לומר אפשר שאינו כך שהדברים האפשריים אין להם תכלית שטבל לעמוד בשום אחד מהם. והוה שרגלים לדבר כלומר שאין עמידה בדבר האפשרי וכאילו יש לו רגלים להלך תמיד: המוילא

שודאי טמא היה אינו סותר להלכה היא כך נמיר: אם עד שלא גלח. תגלחת טהרה אע"פ שכבר הביא קרבנותיו הואיל ונודע לו קודם הגילוח: בין כך ובין כך. בין טומאה ידועה. בין טומאת התהום סותר. דהא דנמיירי דטומאת התהום אינה סותרת היינו דוקא אחר גלוח של טהרה: כיצד. דין טומאת התהום: ירד לשבול במערה. שהיה טמא טומאת שרץ או טומאה אחרת כיוולא בה שאינה של מת וירד לשבול מטומאתו. ונמצא כזית מן המת לך על פני המים ספק נטמא בו או לא נטמא טמא. והא דקיימא לן ספק טומאה לפה על פני המים טהור. הני מילי בטומאת שרץ. ח"כ

בטומאת מת טמא ואם נודע לו ספק זה אף אחר שנלה טמא דהיינו טומאה ידועה. הואיל והיתה במקום שאפשר שיראהו בני אדם. והאי דנקט ירד לשבול רבותא קמ"ל דאע"ג דהטובל מטומאה לטהרה נזהר מכל דבר המטמא אפ"ה טמא: נמצא משוקע בקרקע המערה. במקום שטבל ובודאי נטמא. אם נודע לו אחר שנלה טהור ואינו סותר דהיינו טומאת התהום שהיתה במקום שלא היה ידוע לשום אדם: ירד להקר טהור. אע"פ שירד להקר ולהטעין ולא ירד לשבול כדי שיהיה נזהר מטומאה אפ"ה טהור אם לא היה טמא מה אבל אם ירד לטהר מטומאה מת וטבל במערה שהיה המת משוקע בה והבליט נזירותו. או טמא מת שטבל. ואח"כ קבל עליו נזירות. טמא וסותר. שחוקת טמא טמא. וחוקת טהור טהור: שרגלים לדבר. כלומר טעם ועיקר יש לדבר לומר דלא נמיירי להכחא לטומאת התהום שהיה טהרה כנזיר אלא כשהיה הנזיר בחוקת טהור ולא כשהיה בחוקת

בטומאת מת טמא ואם נודע לו ספק זה אף אחר שנלה טמא דהיינו טומאה ידועה. הואיל והיתה במקום שאפשר שיראהו בני אדם. והאי דנקט ירד לשבול רבותא קמ"ל דאע"ג דהטובל מטומאה לטהרה נזהר מכל דבר המטמא אפ"ה טמא: נמצא משוקע בקרקע המערה. במקום שטבל ובודאי נטמא. אם נודע לו אחר שנלה טהור ואינו סותר דהיינו טומאת התהום שהיתה במקום שלא היה ידוע לשום אדם: ירד להקר טהור. אע"פ שירד להקר ולהטעין ולא ירד לשבול כדי שיהיה נזהר מטומאה אפ"ה טהור אם לא היה טמא מה אבל אם ירד לטהר מטומאה מת וטבל במערה שהיה המת משוקע בה והבליט נזירותו. או טמא מת שטבל. ואח"כ קבל עליו נזירות. טמא וסותר. שחוקת טמא טמא. וחוקת טהור טהור: שרגלים לדבר. כלומר טעם ועיקר יש לדבר לומר דלא נמיירי להכחא לטומאת התהום שהיה טהרה כנזיר אלא כשהיה הנזיר בחוקת טהור ולא כשהיה בחוקת

ומ"ג דאי כר"א וחי נמי כרבנן אליביה דרבא הל"ל אחר הגילוח. מן הדמים: ונמצא מת לך כו' טמא. דספק טומאה ברה"י ספיקו טמא. תו"ס. ומ"ס הר"ב והא דקיי"ל ספק טומאה כו'. במ"פ פ"ד דטהרות ופלוגמיהו דהנאו הנאי בשרץ פליגי כמו שאפרש טס בס"ד: נמצא משוקע כו'. לשון הרמב"ם וכבר הגיע לך מזה המקום ענין נריך שיהיה מלוי לזכרון תמיד והוא שהמת כשמלאוהו בעיני שאי אפשר שלא ידע אותו שום אדם בזה המקום הנה הנחנו נחשבונו במדרגת טומאת התהום ח"כ שנמצא מי שידע בו ואם נמלאוהו מגולה ונראה. לא נאמר אולי לא עבר שום אדם עליו ולא ראהו ואין מי שידעוהו אלא נאמר שכבר נודע ואינה טומאת התהום. ע"כ: שרגלים לדבר. פירש הר"ב כלומר טעם ועיקר יש לדבר לומר דלא נמיירי להכחא לטומאת התהום כו' אלא כשהיה הנזיר בחוקת טהור כו'. וכך פירשו התו"ס. וקצת קשה מה הוסיף ההגא באמרו שרגלים לדבר אם הרגלים הללו אינן אלא החזקות שכבר הזכיר ויהיב בהו טעמא למה ירד להקר טהור. ולשבול מטומאת המת טמא. ואמר שהוא מפני החזקות. והרמב"ם מפרש וז"ל ופירוש רגלים לדבר שהענין יאל לדבר שאין לו תכלית כל זמן שגלך אחר האפשריות ואמנם העיקר כשנתיקיים איזה ענין שיהיה נתיחה בחזקתו עד שיבא דבר מבוחר שיבטלה מזה החזקה וכל דבר שיהיה בו ספק ואפשרות אחר הרי זה לא יסתלק החזקה. ע"כ. ולדבריו אחי שפיר בזה שכתב שרגלים לדבר הוא טעם למה ללך אחר החזקות. וזה לפי שאם לא גלך אחר החזקה אלא נאמר שאפשר שנשתנה ממה שהיה מחזק בו לא טבל לעמוד בשום ענין שכתבאמר אפשר שהוא כך לומר כמו כן לומר אפשר שאינו כך שהדברים האפשריים אין להם תכלית שטבל לעמוד בשום אחד מהם. והוה שרגלים לדבר כלומר שאין עמידה בדבר האפשרי וכאילו יש לו רגלים להלך תמיד: המוילא

י ב י תפארת ישראל י ב י

ספק זה אחר שגילה, אפ"ה טמא, דאין זה טומאת התהום, והו"ל ספק טומאה צרה"י. ונקט בטולד לו ספק בטובל לטומאה דאורייתא, אף דלא נזהר טפי מלעמא, לא אמרינן אילו נגע בו היה יודע: (כא) אפילו ירד להקר ולהטעין שאינו נזהר כ"כ מלעמא, וכ"ט בטבל מדנטמא בשרץ וכדומה ואפילו נודע לו א"כ שודאי נטמא במת, אפ"ה טהור אם נודע לו זה אחר גלוח, מדהו"ל טומאת התהום: (בב) אם חוץ או קודם ימי נזירותו טבל במערה זאת שנמצא בה מת משוקע: (בג) אפילו נודע לו רק אחר גלוח (בר) ר"ל מסהבר. דהרי אף בטומאת התהום, דוקא כהיה בחוקת טהרה טהור;

ר"ל קודם שזרק אחד מהדמים שקרבנותיו נודע שנטמא חוץ ימי מלאות: (ז) טומאה התהום: (יה) נזיר שנטמא בשרץ או בשאר טומאה שאינו ממת, בין צימתי נזירותו או מקודם, וטבל במערה: (יט) על פני המים, ומסופק אם נגע בו [וי"ל דה"ה אפילו בלא קף רק מונח נמים, כל שאינו משוקע תחת קרקעית המים, אינו טומאת התהום [כש"ס דס"ג ב']. אלא נקט קף לנבחה, אף דספק מנגע שרץ קף, טהור [כפסרות פ"ד מ"ת]. הפס ה"ט מדתיב שזרק על הארץ. אבל ספק מנגע מת קף, טמא. ותו נ"ל דעל פי המערה דנקט, נמי לנבחה נקטי, אף דככה"ג איכא שפיר ספק מנגע. וכ"ט נמצא חוץ המערה, דהרי אז כוודאי האהיל עליו: (כ) ואפילו נודע לו

ד כל ספק נגעים... פ"ג ס"ג

שנויי נוסחאות... דברי רבי

ראשון לציון... דברי רבי

לקוטים

לקוד רגליהן... דברי רבי

משמית הכא: ד כל ספק נגעים... דברי רבי

וכן ללא תכלית... דברי רבי

אח הזב. פירש הר"ב... דברי רבי

וכשתקרה לו השמיה... דברי רבי

דברי רבי... דברי רבי

ואת תבוסתו... דברי רבי

אח הזב. פירש הר"ב... דברי רבי

וכשתקרה לו השמיה... דברי רבי

דברי רבי... דברי רבי

ואת תבוסתו... דברי רבי

אח הזב. פירש הר"ב... דברי רבי

וכשתקרה לו השמיה... דברי רבי

יכין

תפארת ישראל

בועז

פ"ג (א) אמר האזוב... דברי רבי

דברי רבי... דברי רבי

דברי רבי... דברי רבי

דברי רבי... דברי רבי

דברי רבי... דברי רבי

דברי רבי... דברי רבי

דברי רבי... דברי רבי

דברי רבי... דברי רבי

דברי רבי... דברי רבי

דברי רבי... דברי רבי

אנוס וספיקו כו' מ"י"א
פ"ב ספיקו כו' מ"י"א
ר"י

לקושים

וכ"מ במ"ס זבין דפליג
ר"י ולמ"ר אפי' רח"ט
חיה ועוף מקוקן זה לזה
פ"ב ספ"ל רש"י ז"ל כ"י
במח"י במראה שראה
או דבר אחר ונשחך
מחמתו וכו' אונס ונראה
שהיגלו לרש"י לפרש
ודלא כהך מפרשים משום
מה שהרגיש גם הקו"ט
כד"ה טודקין וכו' דהא מאי
דדדש"י ז"ל מבשרו ר"ל
מכה אונסו ומתוקף יגור
וא"כ הי"ט מנשך שח"ט רח"ט
אפי' והכרח ג"כ וכו' אונס
הדרב"ה וכו' מנשך מ"ט
ולכך כ"י שראה שר' ונפ"י
ז"ל ז"ל הדיבור נמי ר"ל
הכרח בל"ט שר' או כדומה
שנפחד וכל מיני דבריה
אפי' ומוכרם הוא לומר כן
לגידויה דהא במ"ס דגין
מסיים כ"ס הרבה עד שלא
ראה או ראה עד שלא
הכרח ש"מ דר"ה ונראה
בעטן ל"י ור"ה
דרח"ט היינו דבר שפחד
ה"כ הרבוי ועוד ז"ל
לגידויה דהא גופה פלגתא
דק"י ור"י רח"ט דר"י
אמר אפי' רח"ט כהמה חיה
ועוף וכו' ואפי' רח"ט כגדי
כ"כ האפי' דלא דרש
מבשרו מתוקף יגור אלא
מבשרו לומר ממילא כ"י
שום גורם וק"י ש"כ מנראה
לגידויה אונס מיקרי ל"י
וכ"כ אפי' רח"ט ח"ט ונראה
מקוקן וכו' ונראה ל"י כ"ל
כ"י ל"י אונס ויגור אלא
מבשרו קרי' כ"י ל"י ק"י
דהא תיבא בתוספתא
מינק חולין לו כ"י דרבי
במאכל ובכשתה במשא
ובקפיה ובחילי וכו' ש"ס
כ"י דתיקון ח"ט ח"ט ח"ט
במראה ובכרחה ובכ"כ
התיבא לפרשטא ספ"ל ל"י
אפי' לא שייך פחד א"כ
בתיקון ואפי' לישב ע"י
ח"ט ר"ל ח"ט ח"ט ח"ט
ועוד אמרו שכלמה יתקן
רשות לראות מיוקין ולא
לאדם משום דקין רח"ט
כ"י דתת' מינעיה א"כ
התיקון ח"ט ח"ט ח"ט
לבהתיק מה שראה ח"ט א"כ
יראה מה שיהיה לא נפחד
וכן לא שייך ב"י ח"ט ח"ט
בדבר שפחד בו כיון שאין
בו דעת ומ"מ דינו של
רש"י דתת' אפי' לדעת
רמב"ם דתת' נמי ח"ט
אונס אלא שבהמ"ס ח"ט
בכלל במראה אלא בכלל
במ"ס הקו"ט כד"ה אונס
וכו' - (ש"ל):

אונסו. כמו מאכל ומשחה והך שבע דאמרינן שמרגילין יצונו
טמא משנוקק לטומאה. תוספות. והרמב"ם בזכ"ס פירש אונסו
כגון שזכה על גביו או יפחד. ע"כ. אבל נראה לי שחוזר ג"כ
על אחד מהשבעה והוא הדין לאיך. שבהזכירו פ"ב מהלכות
מחוסרי כפרה כתב ראה דתתן קפילה
ו"ל או שקפן ממקום למקום ובכלל
דבר זה אפי' הוכה על גביו: וספיקו
ושכבת זרעו. פי' הר"ב ספיקו מחמת שכבת זרעו כגון חס ראה שכבת זרעו
קרי אינו מטמא ביצבה מעת לעת. [כדתתן בזכ"ס בתר הך מחתי' דהכא ששטיה ג"כ ש"ס. ופי' הר"ב דהאי יצבה מחמת חולשא
דקרי היא] ועד שלא נוקק לטומאה. הקרי (" מטמא את היצבה משום דהוי אונס. ונראה לי ד"ס דהוי בכלל חולי שבעבעה דריס
ולכ"י לא הני בשמונה דריס אלא ק"ל דמאי וספיקו ושכבת זרעו. ספק שכבת זרעו כו' ליה למחתי. ועוד שלא ביאר הר"ב
אלא דין קרי דמטמא יצבה קודם שנוקק. ולאחר שנוקק לא. ולא ביאר הספק מאי היא. ונראה שפיקור פירושו החסור מן הספר.
וכי הימא שהספק הוא חס ראה מחמת ש"ז חס לא. דתקשה לך מאי קמ"ל כיון שאפילו ודאי ראה מחמת ש"ז טמא משנוקק דהא חס
אונסו א"כ כ"ס ספק דטמא. ובגמ' וספקו אמר [רבא] לא תימא ספק חוץ ספק לא חוץ אלא ודאי חוץ. ספק מחמת ש"ז ספק מחמת
רח"ט כיון שנוקק לטומאה ספיקו טמא והדר פריך ש"ז טמא למאי וכו'. ש"מ דספקו וכו'. חס ר' ענני טמא. אבל בפירושו דברי רבא אפי'
שהר"ס כתב במ"ס זכ"ס דריס דמספקא לן חס בא הו"ב קודם הקרי או לאחריו היינו למאי דמפרש הוא חס ראה אפי' כפירוש המשנה
דבשרה דקרי אינו מטמא ביצבה מעל"ע אפילו בנזקק לטומאה דהא דקרי מטמא לא מחמת חולשתו ודמקרי אונס. אלא דמחזיקין לכל
הבא מעל"ע שהוא קרי הנשתייר בו' אבל הר"ב כבר פירש בטעם קרי דמשום אונס מטמא ודוקא קודם שנוקק לטומאה [א"כ] לריבין
לפרש לרבא כמ"ס הר"ס בפי' הראשון. וכן פירשו החס' דאמרינן בפרק המפלות יצבה דפתיחה ביה ש"ז לא בתרה אלא יום אחד
יצבה דלא פתיך ביה ש"ז סתרה ז' ורבא מיירי כגון שזדק עלמו ומלא ש"ז וגם יצבה על הבגד ולא נודע חס בא היצבה לבדה
והש"י לבדו יסתור ז' או פתיך ביה יצבה שבו יחד ולא יסתור רק יום א' ע"כ. והדר אמרינן בגמ' ש"ז טמא למאי חילימא
למגע מי גרע מש"ז דסתור אלא לטמא במשא מחן שמעת ליה בו'. אלא חס רב רבא בר אבהו לומר שאין חולין בה [פי'
בקרי דרואה קרי אינו מטמא מעל"ע וקאמר דמשנוקק אין חולין בה] סבר רב פפא קמיה דרבא למימר אידי חולשא הוא דחוי.
א"ל רבא והחתי גר שראה קרי וכתגייר מטמא ביצבה מיד. [יתני עלה בזכ"ס רבא דבזמן שנתגייר מהול] א"ל אין לך חולי
גדול מזה. אלא תנאי היא. דתיבא שכבת זרעו של זכ מטמא במשא וכו'. ובמשנה ב' פרק ג' דזכ"ס דמחמתו דגוי שראה קרי
וכו' מפרש הר"ב דמיירי שראה יצונו כשהוא גוי ויצבה שראה אחר שנתגייר היא השטיה ואפי' מטמאה ואין הקרי מבטלה דגר
שנתגייר כקטן שטולד דמי. והרי יצבה זו היא הראשונה דמטמאה בזכ"ס עכ"ל. ולפיכך אין לפרש לפי דבריו כפירוש רש"י דמפרש
דרב פפא סבר דטמא משנוקק לטומאה אין חולין משום דודאי מחולשא דיצבה אחיא חוליא ונוקק כבר לטומאה. ופריך מגוי
דמטמא ביצבה מיד. משמע דעדיין לא נזקק ואין כאן חולשא. ומשני דחולשת עול קבלת מלות י"ט לו וחולשא לאו כחולי דשל
שבעה דריס אלא כחולשא דזב מבשר המת. ע"כ. ולהר"ב חס מיירי כשהוא כבר יצבה. ועוד כיון דמקום כשהוא כבר יצבה.
אי סבר כפירוש רש"י הנ"ל דמשום חולשת היצבות הוא. ועוד דלפי' זה הא דרואה קרי אינו מטמא מעת לעת לאו משום חולשא הוא.
דהא אדרבא חולשא גורמת היצבה. אלא טמא משום דאמרינן שהוא קרי הנשתייר. וכך כתב הר"ס. וכבר כתבתי שהר"ב אינו
סובר כן. אלא טמא דרואה קרי שאינו מטמא מעל"ע הוא משום חולשא. והחוס' מפרשים וכ"כ הר"ס בפי' הראשון דה"ק ר"פ
אידי חולשא הוא דחוי. דהא דראה קרי שאינו מטמא מעל"ע משום דחולשא דקרי הוא ואונס פוטרו והלכך משנוקק לטומאה אין
חולין לפי שאין אונס פוטרו. וא"ל רבא ובה תניא גר בו' ואין לך חולי בו' ול"ג ח"ל אלא רבא קאמר הכל וכלומר אי ס"ד דמשום
חולשא דקרי הוא דאינו מטמא מה לי שראה כשהוא גוי. מה לי שראה כשהוא ישראל. אלא ודאי לגיורת הכתוב הוא דקרי דישראל
מטמא ודגוי אינו מטמא ודחין דברי רב רבא ורב פפא. כ"כ החוס'. וכן לריך להגיה בדברי הר"ס. ומסקינן בגמ' אלא חסאי
היא בו' כלומר דש"ז דמחמתו לומר דש"ז של זכ מטמא במשא אחא לשמועין ע"כ. וגם זה הפירוש לא נזכר לפרש לדברי הר"ב
שהרי הוא מפרש דגם קרי של גוי מחלישו ועושהו כאונס. אלא משום דקטן שטולד דמי ומחזיקין לו שראה בגירותו לראיה
ראשונה דמטמא בזכ"ס. הלכך ג"ל לפרש לדברי הר"ב ולהעמיד הגירסא דגרסינן ח"ל ונפרש כפירוש החסופות דרב פפא טמא
דרואה קרי אינו מטמא מעת לעת הוא דקאמר דמחמת חולשא הוא. ולפיכך משנוקק לא איכפת בחולשא דאונסו משמא. ומקשה
רבא מגוי שנתגייר דמטמא אחר שראה קרי. ואי מחמת חולשא מה לי דישראל. מה לי דגוי. ומהדר ליה רב פפא ואמר ליה
אין לך חולי גדול מזה. כלומר וליטעמך הא אין לך חולי גדול מזה מחמת עול קבלת מלות. ולמה יטמא ביצבה מיד. אלא הסס
(*) כ"ס מטמא כד"ס ונד"ק.

תחייב קרבן, דלא אונסו וכו' : מר) דהיינו כשהסתבר שראה ע"י
אחד מן' אונסין הנ"ל : מר) ר"ל אף כשהוא בבגדו יצבה וש"ז, ולא
ידע חס בא כל א' לבדו, וסותר ז' נקיים, או שצ"ח ביהד ואינו
סותר רק ז' ז' : מר) שראה ש"ז ונראה יצבה. דאילו קודם שנוקק
לטומאה, חלין הזיב בשירוי ש"ז, משא"כ כשנוקק. או י"ל לעיני
לטמא במשא, דמשנוקק לטומאה, ש"ז של זכ מטמא במשא חוץ
מעל"ע

של ה' על ה', שהוא ז' אמות. שוב בודק מאמנעית קבר ג' עוד י"ג אמות.
לגבי ח"י אמה צויות המערה המקבר. וי"ב אמות כשיעור אורך החצר ואורך המערה שכל השני מהבאר. ממלא שכל מה שצדק הוא יחד עשרים
אמה, וכדמוקי לה בש"ס ב"ב ס"ס. שמדד אלכסון של מערה אחת :

יבין תפארת ישראל בועז

ור"ל כמלא ב' הקברים א' ב'. זה ב"ד זה במערב [בזיזר ב] שוב בודק
אלכסון ד'. דהיינו מאמנעית קבר ב'. באלכסון עד נקודה ה'. והוא אלכסון
של אמה על אמה, מפני ששיעור סויה ס"ס קבר, דהרי אמנעית קבר ב'.
היא אמה מהוית, ונקודה ה'. ג"כ הוא אמה מהוית, ושם רגיל להיות
שם קבר. וכשלא מלא קבר בנקודה ה'. שוב בודק וחסר אלכסון ו'. מנקודת
ה'. עד אמנעית קבר ג'. שהוא אלכסון של ד' על ד' אמה. מפני ששיעור
שס"ס י"ט ג"כ קבר בצוף המערה. א"כ כשנזקף זה האלכסון של ד' על ד'
אמה, ע"ס האלכסון ד' שהוא אלכסון של אמה על אמה, הו"ל יחד האלכסון
דהיינו אמה אחת מאמנעית קבר ג' עד פתח המערה, כי כך היו דרכם
ממלא שכל מה שצדק הוא יחד עשרים
אמה, וכדמוקי לה בש"ס ב"ב ס"ס. שמדד אלכסון של מערה אחת :

